viand

ВИАНД ЕАД

ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	СТРАНИЦА
ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	**1 – 77**
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	1 – 2
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	3
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	5
ПОЯСНЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	6 – 77
ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА	**1 – 9**
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	

ВИАНД ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

(Всички суми са в хиляди български лева)

	П.	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	2022 г.
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Репутация	6	144	144
Нематериални активи	7	217	143
Имоти, машини и съоръжения	8	19 318	20 121
Инвестиционни имоти	10	-	500
Други финансови активи по амортизирана стойност	14	-	8
Други активи	15	1	-
Отсрочени данъчни активи	11	276	264
Общо нетекущи активи		**19 956**	**21 180**
Текущи активи			
Материални запаси	12	9 208	18 578
Търговски вземания	13	10 662	12 081
Други финансови активи по амортизирана стойност	14	-	-
Други активи	15	648	1 054
Деривативни финансови инструменти	16	592	1 213
Вземания за данъци върху дохода		44	-
Парични средства и еквиваленти	17	4 629	800
Активи, държани за продажба	18	730	-
Общо текущи активи		**26 513**	**33 726**
ОБЩО АКТИВИ		**46 469**	**54 906**

Настоящият консолидиран финансов отчет е приет с решение на Съвета на директорите от 17 септември 2024 г. и е подписан на същата дата.

Христина Маринова, Главен счетоводител

Иван Трифонов, Изпълнителен директор

Съгласно одиторски доклад издаден от НС КОНСУЛТИНГ ООД на 17/09/2024

Снежанка Калоянова, Регистриран одитор

Нино Калоянов, Управител

ВИАНД ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

(Всички суми са в хиляди български лева)

	П.	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	2022 г.
КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
Собствен капитал			
Акционерен капитал	19.1	500	500
Резерви	19.2	16 688	16 671
Неразпределена печалба		7 783	7 067
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на Дружеството майка		**24 971**	**24 238**
Неконтролиращо участие		67	97
Общо собствен капитал		**25 038**	**24 335**
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	20.2	125	118
Получени заеми	21	-	161
Пасиви по лизингови договори	9.1	1 287	1 154
Финансиране на нетекущи активи	23	498	756
Търговски и други задължения	24	1	209
Отсрочени данъчни пасиви	11	-	-
Общо нетекущи пасиви		**1 911**	**2 398**
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	20.2	854	832
Получени заеми	21	3 836	15 268
Пасиви по лизингови договори	9.1	713	498
Финансиране на нетекущи активи	23	269	160
Търговски и други задължения	24	13 822	11 178
Деривативни финансови инструменти	16	26	173
Задължения по текущи данъци върху доходите		-	64
Общо текущи пасиви		**19 520**	**28 173**
Общо пасиви		**21 431**	**30 571**
ОБЩО КАПИТАЛ И ПАСИВИ		**46 469**	**54 906**

Настоящият консолидиран финансов отчет е приет с решение на Съвета на директорите от 17 септември 2024 г. и е подписан на същата дата.

Христина Маринова, Главен счетоводител

Иван Трифонов, Изпълнителен директор

Съгласно одиторски доклад издаден от НС КОНСУЛТИНГ ООД на 17/09/2024

Снежанка Калоянова, Регистриран одитор

Нино Калоянов, Управител

ВИАНД ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

(Всички суми са в хиляди български лева)

	П.	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
		2023 г.	**2022 г.**
Приходи от договори с клиенти	25	130 534	139 470
Себестойност на продажбите	28	(113 761)	(123 991)
Брутна печалба		**16 773**	**15 479**
Приходи от финансиране	26	130	921
Други приходи и печалби	27	1 684	3 823
Загуби от обезценка на финансови активи	13	(171)	(801)
Разходи по продажби	29	(8 847)	(8 962)
Административни разходи	30	(4 006)	(3 817)
Други разходи и загуби	31	(2 407)	(587)
Печалба от оперативна дейност		**3 156**	**6 056**
Финансови приходи	32	606	1 583
Финансови разходи	32	(1 555)	(1 676)
Финансови приходи/(разходи) – нетно		**(949)**	**(93)**
Печалба преди облагане с данъци		**2 207**	**5 963**
Разходи за данъци върху доходите	33	(465)	(616)
Печалба за годината		**1 742**	**5 347**
Печалба за годината, отнасяща се до:			
- Притежателите на основен капитал на Дружеството майка		1 772	5 324
- Неконтролиращото участие		(30)	23
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата			
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	20.2	-	40
Компоненти, които се рекласифицират в печалбата или загубата			
Курсови разлики от преизчисление на чуждестранни дейности		(39)	(3)
Общ друг всеобхватен доход за годината – нетно от данъци		**(39)**	**37**
Общ всеобхватен доход за годината		**1 703**	**5 384**
Общо всеобхватен доход за годината, отнасящ се до:			
- Притежателите на основен капитал на Дружеството майка		1 733	5 361
- Неконтролиращото участие		(30)	23

Настоящият консолидиран финансов отчет е приет с решение на Съвета на директорите от 17 септември 2024 г. и е подписан на същата дата.

Христина Маринова, Главен счетоводител

Иван Трифонов, Изпълнителен директор

Съгласно одиторски доклад издаден от НС КОНСУЛТИНГ ООД на 17/09/2024

Снежанка Калоянова, Регистриран одитор

Нино Калоянов, Управител

ВИАНД ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

(Всички суми са в хиляди български лева)

	П.	Акционерен капитал	Резерви	Неразпределена печалба	Общо собствен капитал на притежателите на капитала на Дружеството майка	Неконтролиращо участие	Общо собствен капитал
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.		**500**	**14 830**	**4 197**	**19 527**	**74**	**19 601**
Операции със собственици							
Разпределение на дивиденти	34	-	-	(650)	(650)	-	(650)
Разпределение на печалба към резерви		-	1 804	(1 804)	-	-	-
Общо операции със собственици		**-**	**1 804**	**(2 454)**	**(650)**	**-**	**(650)**
Всеобхватен доход							
Печалба за годината		-	-	5 324	5 324	23	5 347
Друг всеобхватен доход за годината		-	37	-	37	-	37
Общ всеобхватен доход за годината		**-**	**37**	**5 324**	**5 361**	**23**	**5 384**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.		**500**	**16 671**	**7 067**	**24 238**	**97**	**24 335**
Операции със собственици							
Разпределение на дивиденти	34	-	-	(1 000)	(1 000)	-	(1 000)
Разпределение на печалба към резерви		-	56	(56)	-	-	-
Общо операции със собственици		**-**	**56**	**(1 056)**	**23 238**	**-**	**(1000)**
Всеобхватен доход							
Печалба за годината				1 772	1 772	(30)	1 742
Друг всеобхватен доход за годината			(39)	-	(39)	-	(39)
Общ всеобхватен доход за годината			**(39)**	**1 772**	**1 733**	**(30)**	**1 703**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.		**500**	**16 688**	**7 783**	**24 971**	**67**	**25 038**

Настоящият консолидиран финансов отчет е приет с решение на Съвета на директорите от 17 септември 2024 г. и е подписан на същата дата.

Христина Маринова, Главен счетоводител

Иван Трифонов, Изпълнителен директор

Съгласно одиторски доклад издаден от НС КОНСУЛТИНГ ООД на 17/09/2024

Снежанка Калоянова, Регистриран одитор

Нино Калоянов, Управител

ВИАНД ЕАД

КОНСОЛИДИРАН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

(Всички суми са в хиляди български лева)

	П.	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
		2023 г.	2022 г.
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ОПЕРАТИВНА ДЕЙНОСТ			
Постъпления от клиенти		151 347	161 373
Плащания към доставчици		(115 016)	(141 286)
Плащания към персонал и осигурителни институции		(8 711)	(8 395)
Плащания за данък върху дохода		(541)	(653)
Възстановени други данъци		52	60
Плащания на други данъци		(11 612)	(8 260)
Други постъпления		550	2 248
Други плащания		(302)	(814)
Нетни парични потоци от оперативната дейност		**15 767**	**4 273**
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ИНВЕСТИЦИОННА ДЕЙНОСТ			
Плащания за придобиване на имоти, машини и съоръжения		(1 693)	(1 793)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения	37	3 943	98
Плащания за придобиване на нематериални активи		(62)	-
Нетни парични потоци от инвестиционната дейност		**2 188**	**(1 695)**
ПАРИЧНИ ПОТОЦИ ОТ ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ			
Постъпления по получени заеми	22	23 648	76 331
Плащания по получени заеми	22	(35 263)	(78 526)
Плащания по лизинг	22	(727)	(455)
Плащания на лихви	22	(255)	(269)
Плащания на дивиденти и данък при източника върху тях	34.1	(1 187)	(613)
Парични потоци други от финансова дейност		(74)	(83)
Нетни парични потоци от финансовата дейност		**(13 858)**	**(3 615)**
Нетно увеличение/(намаление) на паричните средства и еквиваленти през годината		**4 097**	**(1 037)**
Парични средства и еквиваленти в началото на годината		800	928
Положителни/(отрицателни) курсови разлики върху парични средства и еквиваленти		(268)	909
Парични средства и еквиваленти в края на годината	17	**4 629**	**800**

Настоящият консолидиран финансов отчет е приет с решение на Съвета на директорите от 17 септември 2024 г. и е подписан на същата дата.

Христина Маринова, Главен счетоводител

Иван Трифонов, Изпълнителен директор

Съгласно одиторски доклад издаден от НС КОНСУЛТИНГ ООД на 17/09/2024

Снежанка Калоянова, Регистриран одитор

Нино Калоянов, Управител

1. ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ

Основната дейност на ВИАНД ЕАД („Дружеството майка") и неговите дъщерни дружества („Групата") се състои от внос и износ, търговия със суровини и компоненти необходими за производство на комбинирани фуражи за животни и птици и производство на комбинирани фуражи за животни и птици, производство и търговия със свинско месо, разплодни и племенни животни, малки прасета и селскостопански животни. Дружеството майка има три клона на територията на страната, един клон в Румъния, през 2018 г. и 2019 г. придобива 100 % от капитала на дъщерно дружество в Румъния и 97.6 % от капитала на дъщерно дружество в България.

Дружеството майка е регистрирано през 1995 г. Преобразувано е в еднолично акционерно дружество с едноличен собственик Иван Трифонов през юли 2010 г. Седалището и адресът на управление на Дружеството майка към датата на изготвяне на настоящия отчет е гр. София, бул. Джеймс Баучър № 87, ет. 7, който съвпада с адреса за кореспонденция. Дружеството майка е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 831742865.

Системата на управление на Дружеството майка е едностепенна със Съвет на директорите с членове:

- Иван Михайлов Трифонов – Председател;
- Пламена Владова Нусторова – член; и
- Христина Георгиева Маринова – член.

Към 31 декември 2023 г. и към датата на съставяне на консолидирания финансов отчет, Дружеството майка се представлява и управлява от г-н Иван Трифонов.

През финансовата 2023 г. и 2022 г. собствеността е 100 % на местно физическо лице.

2. ОСНОВА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Консолидираният финансовият отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане („МСФО"), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти („СМСС") и приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС"). По смисъла на параграф 1, точка 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството, приложим в България, терминът „МСФО, приети от ЕС" представляват Международните счетоводни стандарти („МСС"), приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен съгласно принципа за историческа цена, която е коригирана по отношение на някои активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност (инвестиционни имоти, деривативни финансови инструменти, парични средства и еквиваленти).

Консолидираният финансови отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Дружеството майка. Всички суми са представени в хиляди лева (хил. лева) (включително сравнителната информация за 2022 г.), освен ако не е посочено друго.

Този финансов отчет е консолидиран. В консолидирания финансов отчет инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети".

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие и като са взети предвид възможните ефекти от продължаващото въздействие от военния конфликт в Украйна.

В тези условия ръководството на Групата направи анализ и преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще и ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

През годината са произведени 103 694 тона (2022 г.: 124 928 тона) комбинирани фуражи, което е с 21 234 тона (17.0 %) по-малко от произведените през предходната година. Въпреки трудностите от придвижването на стоки и суровини и при събиране на вземания, може да се каже, че финансовата година беше успешна за Групата.

3. ПРОМЕНИ В СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1. НОВИ СТАНДАРТИ, ВЛЕЗЛИ В СИЛА ОТ 1 ЯНУАРИ 2023 г.

Групата е приела следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са уместни и в сила за консолидираните финансови отчети на Групата за годишния период, започващ на 1 януари 2023 г., но нямат значително влияние върху финансовите резултати или позиции на Групата:

- МСФО 17 и МСФО 17 (Изменения) „Застрахователни договори" – публикувани от СМСС през май 2017 г. и юни 2020 г.; приети от Европейската комисия през ноември 2021 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. МСФО 17 заменя МСФО 4, който беше представен като междинен стандарт през 2004. МСФО 4 предоставяше на предприятията възможността да отчитат застрахователни договори използвайки националните си счетоводни стандарти, което доведе до прилагането на много различни подходи. В резултат на това, за инвеститорите е трудно да сравняват и анализират финансовите резултати на сходни предприятия. МСФО 17 решава проблемите при сравнимостта, създадени от МСФО 4, чрез поставянето на изисквания всички застрахователни договори да бъдат отчитани по един сравним начин, като по този начин предоставя ползи както за инвеститорите, така и за самите застрахователни компании. Застрахователните задължения ще бъдат отчитани счетоводно чрез използване на текущи стойности – вместо историческа стойност. Информацията ще бъде обновявана регулярно, като по този начин ще предоставя по-полезна информация на потребителите на финансовите отчети. Измененията в стандарта от юни 2020 г. опростяват някои от изискванията и отлагат датата на влизане в сила с две години. Новият стандарт и свързаните изменения не са приложими за Групата, тъй като тя няма застрахователни договори.
- МСФО 17 (Изменения) „Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – сравнителна информация" – публикувани от СМСС през декември 2021 г.; приети от Европейската комисия през септември 2022 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. МСФО 17 и МСФО 9 имат различни преходни разпоредби. За някои застрахователи тези разлики могат да предизвикат временни счетоводни несъответствия между финансовите активи и пасивите по застрахователни договори в сравнителната информация, която се представя във финансовите отчети когато се прилагат МСФО 17 и МСФО 9 за първи път. Измененията ще помогнат на застрахователите да избегнат тези временни счетоводни несъответствия чрез представяне на опция за представянето на сравнителна информация относно финансовите активи. Измененията в стандарта не са приложими за Групата, тъй като тя няма застрахователни договори.
- МСС 1 и МСФО Практическо изявление 2 (Изменения) „Оповестяване на счетоводни политики" – публикувани от СМСС през февруари 2021 г.; приети от Европейската комисия през март 2022 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. Измененията в МСС 1 изискват предприятията да оповестяват тяхната съществена информация относно счетоводната политика вместо техните значими счетоводни политики. Измененията в МСФО Практическо изявление 2 предоставят насоки относно това как да се прилага концепцията за същественост при оповестяванията на счетоводните политики. Групата е приложила измененията в стандарта, като това не е имало съществен ефект върху консолидираните финансови отчети.

- МСС 8 (Изменения) „Дефиниция на счетоводни оценки" – публикувани от СМСС през февруари 2021; приети от Европейската комисия през март 2022 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. Измененията предоставят насоки как предприятията следва да разграничават промените в счетоводни политики от промените в счетоводни оценки. Това разграничаване е важно, тъй като промените в счетоводни оценки се прилагат проспективно само към бъдещи транзакции и други бъдещи събития, а промените в счетоводни политики се прилагат основно и ретроспективно към минали транзакции и други минали събития. Групата е приложила измененията в стандарта, като това не е имало съществен ефект върху консолидираните финансови отчети.
- МСС 12 (Изменения) „Отсрочени данъци, свързани с активи и пасиви, възникващи при единична транзакция" – публикувани от СМСС през май 2021 г.; приети от Европейската комисия през август 2022 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. При определени обстоятелства, предприятията са освободени от признаването на отсрочени данъци, когато признават активи или пасиви за първи път. Преди измененията съществува определена несигурност относно това дали освобождаването се прилага към транзакции като лизинг и задължения за извеждане от употреба – транзакции, при които предприятията признават както актив, така и пасив. Измененията пояснят, че това освобождаване не се прилага и от предприятията се изисква да признават отсрочени данъци при такива транзакции. Групата е приложила измененията в стандарта, като това не е имало съществен ефект върху консолидираните финансови отчети.
- МСС 12 (Изменения) „Международна данъчна реформа – примерни правила от втори стълб" – публикувани от СМСС през май 2023 г.; приети от Европейската комисия през ноември 2023 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2023 г. С измененията се въвежда временно изключение от задължението за осчетоводяване на отсрочените данъци, произтичащи от въвеждането на примерните правила на ОИСР от втори стълб, както и целенасочени оповестявания за засегнатите предприятия. Измененията в стандарта не са приложими за Групата.

3.2. СТАНДАРТИ, ИЗМЕНЕНИЯ И РАЗЯСНЕНИЯ, КОИТО ВСЕ ОЩЕ НЕ СА ВЛЕЗЛИ В СИЛА И НЕ СЕ ПРИЛАГАТ ОТ ПО-РАННА ДАТА ОТ ГРУПАТА

Към датата на одобрение на тези консолидирани финансови отчети са издадени някои нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващите стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени по-рано от Групата. Не се очаква те да имат съществено влияние върху консолидираните финансови отчети на Групата. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила. По-долу е даден списък с промените в стандартите:

- МСФО 9 и МСФО 7 (Изменения) "Изменения в класификацията и оценката на финансови инструменти" – публикувани от СМСС през май 2024 г.; очаква се приемане от Европейската комисия; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2026 г. Измененията пояснят изискванията в области, за които заинтересовани страни са повдигнали въпроси, или за които са възникнали нови проблеми след издаването на МСФО 9. Те включват:
  Погасяване на задължения чрез системи за електронно разплащане – заинтересовани страни са обърнали внимание на предизвикателствата при прилагането на изискванията за отписвани на МСФО 9 при погасяването на финансов актив или финансов пасив чрез системи за електронен трансфер на парични средства. Измененията дават пояснения относно датата, на която финансов актив или финансов пасив се отписва. СМСС също така е взел решение да се разработи право на избор на счетоводна политика, което позволява на предприятията да отписват финансов пасив преди прехвърлянето на парични средства на датата на сетълмента, в случай че са изпълнени определени критерии.
  Групата ще прилага измененията в стандарта, след приемането им от Европейската комисия, като в момента не се очаква това да окаже съществено влияние върху консолидираните финансови отчети.

- МСФО 10 и МСС 28 (Изменения) „Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие" – публикувани от СМСС през септември 2014 г.; отложено е приемането от Европейската комисия; датата на влизане в сила е отложена за неопределен период.
- МСФО 14 „Регулаторни сметки за бъдещи периоди" – публикуван от СМСС през януари 2014 г.; Европейската комисия е взела решение да не стартира процеса по приемане на този междинен стандарт, а да изчака финалния стандарт; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2016 г.
- МСФО 16 (Изменения) „Пасив по лизинг при продажба с обратен лизинг" – публикувани от СМСС през септември 2022 г.; приети от Европейската комисия през ноември 2023; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2024 г. МСФО 16 включва изисквания относно начина на счетоводно отчитане на продажба с обратен лизинг към датата, на която сделката се е случила. Въпреки това, МСФО 16 не предоставя изисквания относно как следва да се измерва сделката при изготвянето на финансова информация след тази дата. Измененията допълват изискванията относно продажбите с обратен лизинг като по този начин се постига последователно прилагане на изискванията на стандарта. Измененията в стандарта не се очаква да са приложими за Групата, след влизането им в сила, тъй като тя няма сделки за продажби с обратен лизинг.
- МСФО 18 „Презентация и оповестяване във финансовите отчети" – публикуван от СМСС през април 2024 г.; очаква се приемане от Европейската комисия; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2027 г. Новият стандарт ще предостави на инвеститорите по-прозрачна и сравнима информация относно финансовото представяне на предприятията, като по този начин ще позволи вземането на по-добри инвестиционни решения. Стандартът ще има ефект върху всички предприятия, прилагащи МСФО. МСФО 18 въвежда три групи нови изисквания с цел подобряване на отчитането на финансовото представяне на предприятията и предоставяне на инвеститорите по-добра база за анализиране и сравняване на предприятията:
  Подобрена сравнимост в отчета за печалбата или загубата (отчета за доходите). МСФО 18 въвежда три дефинирани категории за приходите и разходите - оперативни, инвестиционни и финансови - с цел подобряване на структурата на отчета за доходите, и изисква от всички предприятия да предоставят нови дефинирани подтотали, включително оперативна печалба. Подобрената структура и новите подтотали ще предоставят на инвеститорите една консистентна начална точка при анализирането на представянето на предприятията и ще направи сравняването на предприятията по-лесно.
  Подобрена прозрачност на мерки за представяне, дефинирани от ръководството. МСФО 18 изисква предприятията да оповестяват обяснения на специфичните за предприятието мерки, които са свързани с отчета за доходите, наричани мерки за представяне, дефинирани от ръководството. Новите изисквания ще подобрят дисциплината и прозрачността на мерките за представяне, дефинирани от ръководството, като ще предоставят и възможността същите да бъдат подлагани на одит.
  По-полезно групиране на информацията във финансовите отчети. Инвеститорският анализ на представянето на предприятията е затруднен, в случаите в които информацията, предоставяна от предприятията е прекалено обобщена или прекалено детайлна. МСФО 18 предоставя подобрени указания за това как да се организира информацията и дали да се предоставя в основните елементи на финансовите отчети или в приложенията. Измененията се очаква да предоставят по-детайлна и полезна информация. МСФО 18 също изисква предприятията да предоставят повече прозрачност относно оперативните разходи, помагайки на инвеститорите да намират и разберат информацията, от която имат нужда.
  Групата ще прилага новия стандарт, след приемането му от Европейската комисия.

- МСФО 19 „Дъщерни предприятия без публична отчетност: оповестявания" – публикувани от СМСС през май 2024 г.; очаква се приемане от Европейската комисия; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2027 г. Новият стандарт позволява на дъщерни предприятия, отговарящи на условията, да използват МСФО счетоводните стандарти с намалени оповестявания. Новият стандарт ще:
  Позволи на дъщерните предприятия да поддържат само един комплект счетоводна информация – за да посрещнат нуждите както на тяхното предприятие майка, така и на потребителите на финансовите им отчети; и
  Намали изискванията за оповестяване – МСФО 19 позволява намалени оповестявания, които по-добре отговарят на нуждите на потребителите на техните финансови отчети.
  Новият стандарт не се очаква да е приложим за Групата, след приемането му от Европейската комисия.
- МСС 1 (Изменения) „Класифициране на задължения като текущи или нетекущи", „Отлагане на датата на влизане в сила" и „Нетекущи пасиви с ковенанти" – публикувани от СМСС през януари 2020 г., юли 2020 г. и октомври 2022 г.; приети от Европейската комисия през декември 2023 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2024 г. Измененията имат за цел да промотират съпоставимостта при прилагането на изискванията като помогнат на предприятията да определят дали в отчета за финансово състояние дълг или други задължения с неясна дата на погасяване следва да се класифицират като текущи (дължими или потенциално дължими за погасяване в рамките на една година) или нетекущи. Измененията включват пояснения на изискванията за класификация за дълг, който дадено предприятие може да погаси чрез конвертирането му в собствен капитал. Първите последващи изменения в измененията на стандарта от юли 2020 г. отлагат датата на влизане в сила с една година. Вторите последващи изменения в измененията на стандарта от октомври 2022 г. дават допълнителни насоки, по отношение на нетекущите задължения – наличието на ковенанти, които следва да се спазват след края на отчетния период не влияе на класифицирането на дълга като текущ или нетекущ към отчетната дата. Вместо това, измененията изискват предприятието да оповести информация относно тези ковенанти в приложенията към финансовия отчет. Групата ще прилага измененията в стандарта, след влизането им в сила, като в момента не се очаква това да окаже съществено влияние върху консолидираните финансови отчети.
- МСС 7 (Изменения) и МСФО 7 (Изменения) „Споразумения за финансиране на задължения към доставчици" – публикувани от СМСС през май 2023 г.; приети от Европейската комисия през май 2024 г.; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2024 г. Измененията въвеждат изисквания за оповестяване, които имат за цел да подобрят прозрачността на споразуменията за финансиране на задължения към доставчици и техните ефекти върху задълженията, паричните потоци и експозицията към ликвиден риск на предприятието. Измененията в стандарта не се очаква да са приложими за Групата, след влизането им в сила, тъй като тя няма споразумения за финансиране на задължения към доставчици.
- МСС 21 (Изменения) „Липса на конвертируемост" – публикувани от СМСС през август 2023 г.; очаква се приемане от Европейската комисия; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2025 г. Измененията въвеждат изисквания към предприятията да предоставят по-полезна информация в техните финансови отчети, когато дадена валута не може да бъде обменена за друга валута. Измененията в стандарта не се очаква да са приложими за Групата, след приемането им от Европейската комисия, тъй като тя няма сделки във валути, за които има липса на конвертируемост.
- Годишни подобрения на МСФО Том 11 – публикувани от СМСС през юли 2024 г.; очаква се приемане от Европейската комисия; в сила за отчетни периоди започващи на или след 1 януари 2026 г. Измененията включват пояснения, опростявания, корекции и промени, насочени към подобряване на последователността на някои МСФО счетоводни стандарти. Променените стандарти са МСФО 1, МСФО 7, МСФО 9, МСФО 10 и МСС 7. Групата ще прилага измененията в стандартите, след приемането им от Европейската комисия, като в момента не се очаква това да окаже съществено влияние върху консолидираните финансови отчети.

4. СЪЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

4.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

По-долу е представена съществена информация за счетоводната политика, приложена при изготвянето на настоящия консолидиран финансов отчет. Политиката е била последователно прилагана за всички представени години, освен ако изрично не е упоменато друго.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. ПРЕДСТАВЯНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Консолидирания финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети". Групата приема да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- прилага счетоводна политика ретроспективно;
- преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

4.3. КОНСОЛИДАЦИЯ

4.3.1. ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В консолидирания финансов отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на Дружеството майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2023 г. Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на Дружеството майка. Налице е контрол, когато Дружеството майка е изложено на или има права върху променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

При отчитане придобиването на дъщерни предприятия, когато сделката не е между дружества под общ контрол, се използва метода на покупката. Стойността на придобиването се определя по справедливата стойност на придобитите активи и поетите пасиви към датата на придобиване. Разходите, директно свързани с осъществяване на придобиването се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Придобитите разграничими активи и поети пасиви и условни задължения се измерват първоначално по справедливата стойност в деня на придобиването независимо от размера на малцинствено участие. Репутация има в случаите, когато стойността на придобиването е по-висока от справедливата цена на нетните активи на придобитото дъщерно предприятие. Ако стойността на придобиването е по-ниска от справедливата стойност на нетните активи на придобитото дъщерно предприятие, разликата се признава директно в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от транзакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

4.3.2. НЕКОНТРОЛИРАЩИ УЧАСТИЯ

Неконтролиращо участие е собствен капитал в дъщерно предприятие, който не е относим, било то пряко или непряко, към Дружеството майка.

Групата представя неконтролиращите участия в консолидирания отчет за финансовото състояние и в консолидирания отчет за промените в собствения капитал, отделно от собствения капитал на собствениците на Дружеството майка. Групата отнася печалбата или загубата и всеки компонент на друг всеобхватен доход към собствениците на Дружеството майка и към неконтролиращите участия. Групата отнася също така общия всеобхватен доход към собствениците на Дружеството майка и към неконтролиращите участия дори ако това води до дефицитно салдо на неконтролиращите участия.

Промените в дяловото участие на Групата в собствеността в дадено дъщерно предприятие, които не водят до загуба на контрол от страна на Дружеството майка върху дъщерното предприятие, представляват сделки със собствения капитал (т.е. сделки със собствениците в качеството им на собственици). Когато делът на собствения капитал, притежаван от неконтролиращи участия, се промени, Групата внася корекции в балансовите суми на контролиращите и неконтролиращите участия, за да бъдат отразени тези промени в относителните дялови участия в дъщерното предприятие. Групата признава директно в собствения капитал всяка разлика между сумата, с която се коригират неконтролиращите участия, и справедливата стойност на платеното или получено възнаграждение и я отнася към собствениците на Дружеството майка.

4.4. ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

4.4.1. ФУНКЦИОНАЛНА ВАЛУТА

Отделните елементи на финансовите отчети на Групата се оценяват във валутата на основната икономическа среда, в която Дружеството майка извършва дейността си („Функционална валута"). Функционалната валута на Дружеството майка е Български лев (BGN), като всяка валута, различна функционалната валута е чуждестранна валута.

4.4.2. СДЕЛКИ И САЛДА В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

Сделките в чуждестранна валута се отчитат при първоначалното им признаване във функционална валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага официалния спот курс за съответния ден на сделката.

Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по обменния курс към отчетната дата. Печалбите и загубите от промяна във валутните курсове, възникнали в резултат на разплащания по сделки в чуждестранна валута, както и от преоценка по заключителен валутен курс на деноминираните в чуждестранна валута парични позиции (активи и пасиви), се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Непарични активи и пасиви деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност. Непарични активи и пасиви в чуждестранна валута, които се оценяват по историческа цена, се превалутират във функционалната валута по курса на датата на сделката.

Заключителният курс на Българския лев към основните валути, с които оперира Групата за периодите, за които е съставен настоящия консолидиран финансов отчет, е както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
1 Евро (EUR)	1.95583	1.95583
1 Щатски долар (USD)	1.76998	1.83371
10 Румънски леи (RON)	3.93084	3.95157

Българският лев е с фиксиран курс към Еврото от 1 януари 1999 г. по силата на въведения в Република България валутен борд.

4.4.3. ПРЕВАЛУТИРАНЕ НА ЧУЖДЕСТРАННА ДЕЙНОСТ И ДЪЩЕРНО ДРУЖЕСТВО

Резултатите и финансовата позиция на чуждестранната дейност и дъщерно дружество, които имат функционална валута (която не е валута на свръхинфлационна икономика), различна от валутата на представяне на Групата, се преоценяват по валутата на представяне по следния начин:

- активите и пасивите от всеки представен отчет за финансовото състояние се преизчисляват по заключителен курс към датата на консолидирания отчет за финансово състояние;
- приходите и разходите от всеки отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход се преизчисляват по среден валутен курс за периода; и
- всички курсови разлики, възникнали в резултат на преизчисляването, се признават в друг всеобхватен доход и се натрупват в отделен компонент на собствения капитал.

4.5. ПРИХОДИ

4.5.1. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

При влизането в сила на договор с клиент Групата оценява стоките или услугите, обещани по договора, и определя като задължение за изпълнение всяко обещание да прехвърли на клиента или стока или услуга (или набор от стоки или услуги), която е отделна, или поредица от отделни стоки или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента. За да определи дали и как да признае приходи от договори с клиенти, Групата използва следните 5 стъпки:

1. Идентифициране на договора с клиент
2. Идентифициране на задълженията за изпълнение
3. Определяне на цената на сделката
4. Разпределение на цената на сделката към задълженията за изпълнение
5. Признаване на приходите, когато са удовлетворени задълженията за изпълнение.

Групата признава приходите, когато (или като) Групата удовлетвори задължението за изпълнение, като прехвърли обещаната стока или услуга (т.е. актив) на клиента. Даден актив е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив. Задълженията за изпълнение могат да бъдат удовлетворени с течение на времето или към определен момент във времето. Групата прехвърля контрола върху стока или услуга с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето, ако е спазен един от следните критерии:

- клиентът едновременно получава и потребява ползите, получени от дейността на Групата в хода на изпълнение на тези дейности;
- в резултат от дейността на Групата се създава или подобрява актив (например незавършено производство), който клиентът контролира в хода на създаването или подобряването на актива; или
- в резултат от дейността на Групата не се създава актив с алтернативна употреба за Групата и то разполага с обвързващо право да получи плащане за извършената към съответната дата дейност.

В случай че нито един от критериите, посочени по-горе, не е спазен, се счита, че Групата прехвърля контрола към определен момент във времето.

За всяко задължение за изпълнение, удовлетворено с течение на времето, Групата признава приходите с течение на времето, чрез измерване на напредъка, постигнат от Групата, към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. За измерване на напредъка, Групата използва методи, отчитащи вложените ресурси (приходите се признават базата на усилията на Групата или ресурсите, използвани за удовлетворяване на задължение за изпълнение, спрямо общия размер на очакваните вложени ресурси за удовлетворяване на това задължение за изпълнение).

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Групата признава като приход стойността на цената на сделката, която е отнесена към това задължение за изпълнение. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на който Групата очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например ДДС).

При определяне на цената на сделката Групата коригира обещания размер на възнаграждението за въздействието на стойността на парите във времето, ако моментът на плащане, договорен (пряко или косвено) от страните по договора, поражда за клиента или Групата значителна полза от финансирането на прехвърлянето на стоките или услугите към клиента. При тези обстоятелства договорът съдържа значителен компонент на финансиране. Групата обаче не коригира обещания размер на заплащането за въздействието от значителния компонент на финансиране, ако Групата очаква при влизането в сила на договора периодът между прехвърлянето от Групата на обещаната стока или услуга към клиента и плащането от клиента за тази стока или услуга да бъде 12 месеца или по-кратък. Групата представя последиците от финансирането (приходи от или разходи за лихви) в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход отделно от приходите от договори с клиенти.

Групата признава като актив допълнителните разходи за постигането на договор с клиент, ако Групата очаква да си възстанови тези разходи и ако очакваното прехвърляне към клиента на стоките или услугите ще се извършва в продължение на период, който е по-голям от 12 месеца. Допълнителните разходи за постигането на договор са разходите, които Групата понася за постигането на договор с клиент, които то не би понесло, ако договорът не беше факт (например комисионна за продажба). Признат актив, свързан с допълнителните разходи за постигането на договор с клиент, се амортизира на систематична база, която съответства на прехвърлянето към клиента на стоките или услугите, за които той се отнася.

Групата признава като актив разходи за изпълнението на договор с клиент, ако те не представляват друг вид актив (например, материални запаси, ИМС или нематериални активи) и ако те отговарят на всеки един от следните критерии:

- разходите се отнасят пряко към даден договор или към очакван договор, който Групата може да идентифицира конкретно;
- разходите създават или подобряват ресурсите на Групата, които ще бъдат използвани за удовлетворяване в бъдеще (или за продължаване на удовлетворяването) на задължения за изпълнение; както и
- очаква се разходите да бъдат възстановени.

Признат актив, свързан с разходите за изпълнението на договор с клиент, се амортизира на систематична база, която съответства на прехвърлянето към клиента на стоките или услугите, за които той се отнася.

Когато една от страните по договора е изпълнила задълженията си, Групата представя договора в консолидирания отчет за финансовото състояние като актив по договор или пасив по договор в зависимост от връзката между дейността на Групата и плащането от клиента. Групата представя отделно всяко безусловно право на възнаграждение като търговско вземане.

Основните дейности, които извършва Групата, са свързани със следните бизнес направления:

- продажби на готова продукция;
- продажби на стоки и материали; и
- предоставяне на услуги.

4.5.1.1. ПРОДАЖБИ НА ГОТОВА ПРОДУКЦИЯ

Продажбата на готова продукция включва продажба на едро и дребно на готови храни за животни и други продукти, които са произведени от Групата. Приходите от продажби на готова продукция се признават към определен момент във времето – когато Групата е прехвърлила на купувача контрола върху предоставените продукти. Счита се, че контролът се прехвърля на купувача, когато клиентът е приел готовата продукция без възражение.

Плащането на възнаграждението при продажби на едро е обикновено дължимо в рамките на от 60 до 90 дни след приемането на готовата продукция от страна на клиента. Плащането на възнаграждението при продажби на дребно е дължимо незабавно, когато клиента купува готовата продукция и я получи в магазина. Групата няма договори с клиенти, по които да се очаква периода между прехвърлянето на обещаната готова продукция към клиента и плащането да превиши 1 година. В резултат на това, при определянето на цена на сделката по договорите с клиенти, Групата не коригира съответния обещан размер на възнаграждението с цел да се отрази въздействието на стойността на парите във времето.

Когато продажбата на готова продукция включва поощрения за лоялни клиенти, те се разпределят в рамките на цената на сделката и се признават като пасиви по договор. Полученото възнаграждение се разпределя между отделните задължения за изпълнение, включени в договора за продажба на база на техните единични продажни цени/остатъчна стойност. Приход от този вид продажби се признава, когато клиентът замени получените поощрения с продукти, доставени от Групата.

4.5.1.2. ПРОДАЖБИ НА СТОКИ И МАТЕРИАЛИ

Продажбата на стоки и материали включва продажба на едро и дребно на суровини за производство на комбинирани фуражи, фермерско оборудване и готови храни за животни, които не са произведени от Групата. Приходите от продажби на стоки и материали се признават към определен момент във времето – когато Групата е прехвърлила на купувача контрола върху предоставените стоки и материали. Счита се, че контролът се прехвърля на купувача, когато клиентът е приел стоките/материалите без възражение.

Плащането на възнаграждението при продажби на едро е обикновено дължимо в рамките на от 30 до 60 дни след приемането на стоките/материалите от страна на клиента. Плащането на възнаграждението при продажби на дребно е дължимо незабавно, когато клиента купува стоките/материалите и ги получи в магазина. Групата няма договори с клиенти, по които да се очаква периода между прехвърлянето на обещаните стоки и материали към клиента и плащането да превиши 1 година. В резултат на това, при определянето на цена на сделката по договорите с клиенти, Групата не коригира съответния обещан размер на възнаграждението с цел да се отрази въздействието на стойността на парите във времето.

Когато продажбата на стоки и материали включва поощрения за лоялни клиенти, те се разпределят в рамките на цената на сделката и се признават като пасиви по договор. Полученото възнаграждение се разпределя между отделните задължения за изпълнение, включени в договора за продажба на база на техните единични продажни цени/остатъчна стойност. Приход от този вид продажби се признава, когато клиентът замени получените поощрения с продукти, доставени от Групата.

4.5.1.3. ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Услугите, предоставяни от Групата, включват основно транспортни услуги със собствени или чужди транспортни средства. Приходите от транспортни услуги се признават, когато контролът върху ползите от предоставените услугите е прехвърлен върху ползвателя на услугите. Приход се признава с течение на времето на база изпълнение на отделните задължения за изпълнение. При признаване на приходите от предоставената услуга, Групата прилага метод за измерване на напредъка, отчитащи вложените ресурси.

Плащането на възнаграждението при предоставяне на услуги е обикновено дължимо в рамките на от 0 до 60 дни след приемането на услугите от страна на клиента, в зависимост от договорените условия за плащане с конкретния клиент. Групата няма договори с клиенти, по които да се очаква периода между прехвърлянето на обещаните услуги към клиента и плащането да превиши 1 година. В резултат на това, при определянето на цена на сделката по договорите с клиенти, Групата не коригира съответния обещан размер на възнаграждението с цел да се отрази въздействието на стойността на парите във времето.

4.5.2. ПРИХОДИ ОТ ЛИХВИ И ДИВИДЕНТИ

Приходите от лихви са свързани с лихви за просрочени плащания от страна на клиенти. Те се отчитат текущо по метода на ефективната лихва.

Приходите от дивиденти се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.5.3. ПРИХОДИ ОТ ФИНАНСИРАНЕ

Първоначално финансиранията се отчитат като приходи за бъдещи периоди (финансиране), когато има значителна сигурност, че Групата ще получи финансирането и ще изпълни условията, при които то е отпуснато. Финансиране, целящо да обезщети Групата за текущо възникнали разходи се признава като приход в същия период, в който са възникнали разходите. Финансиране, целящо да компенсира Групата за направени разходи по придобиване на активи, се признава като приход от финансиране пропорционално на начислената за периода амортизация на активите, придобити с полученото финансиране.

4.6. ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

Разходите се признават на базата на пряка връзка между извършените разходи и приходите.

Групата отчита два вида разходи, свързани с изпълнението на договорите за доставка на услуги/стоки/с клиенти: разходи за сключване/постигане на договора и разходи за изпълнение на договора. Когато разходите не отговарят на условията за разсрочване съгласно изискванията на МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти“, същите се признават като текущи в момента на възникването им като например не се очаква да бъдат възстановени или периодът на разсрочването им е до една година.

Следните оперативни разходи винаги се отразяват като текущ разход в момента на възникването им:

- общи и административни разходи (освен ако не са за сметка на клиента);
- разходи за брак на материални запаси;
- разходи, свързани с изпълнение на задължението;
- разходи, за които Групата не може да определи, дали са свързани с удовлетворено или неудовлетворено задължение за изпълнение.

Когато икономическите изгоди се очаква да възникват през няколко финансови периоди и връзката им с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено, разходите се признават на базата на процедури за систематично и рационално разпределение.

4.7. РАЗХОДИ ЗА ЛИХВИ И РАЗХОДИ ПО ЗАЕМИ

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”.

Когато са получени заеми без конкретно целево предназначение и те са използвани за придобиването на един отговарящ на условията актив, размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират, се определя чрез прилагане на процент на капитализация към разходите по този актив. Процентът на капитализация е средно претеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Групата, които са непогасени през периода, като се изключат заемите, получени специално за целите на придобиване на един отговарящ на условията актив.

4.8. РЕПУТАЦИЯ

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте пояснение 4.3 за информация относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 4.12 за информация относно тестовете за обезценка. При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

4.9. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Нематериални активи са разграничими непарични активи без физическа субстанция.

Нематериалните активи включват програмни продукти. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Очакваният полезен живот и методът на амортизация се преразглеждат в края на всяка финансова година, като промените в приблизителните оценки, ако има такива, се признават в периода, в който възникват.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод за период от 2 до 10 години в зависимост от очаквания период на използване. Нематериалните активи се амортизират от датата, на която съответния актив е на разположение за ползване, т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за да работи по начин, очакван от ръководството. Разходите за амортизация са включени в редове „Себестойност на продажбите“, „Разходи по продажби“ и „Административни разходи“ на консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като „Разходи за амортизации”.

В случаите, когато балансовата стойност на нематериален актив е по-голяма от неговата очаквана възстановима стойност, балансовата стойност се намалява до възстановимата (пояснение 4.12).

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в редове „Други приходи и печалби“ и „Други разходи и загуби“ на консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Групата е в размер на 700 лева.

4.10. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Имоти, машини и съоръжения са материални активи, които се държат от Групата, за да се използват за производството или доставката на продукция, стоки или услуги, за отдаване под наем на други лица или за административни цели и се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Имотите, машините и съоръженията, с изключение на земята, се отчитат по цена на придобиване, която включва покупната цена или стойността на изграждане на актива, намалена с размера на начислената амортизация и евентуалната загуба от обезценка. Земята се отчита по цена на придобиване, намалена с евентуалната загуба от обезценка.

Цената на придобиване на собствени активи включва покупната цена на актива, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, когато има такива, както и други свързани разходи, пряко отнасящи се до придобиването му. Придобит софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване. В цената на придобиване на имоти, машини и съоръжения не са капитализирани разходи по заеми, тъй като няма отговарящи на условията активи.

Последващите разходи, свързани с имоти, машини и съоръжения, които водят до подобрение в състоянието на актива над първоначално оценената стандартна ефективност или до увеличаване на бъдещите икономически изгоди (например разходи за преустройство и реконструкция), или които имат характер на подмяна на определени компоненти, и които могат надеждно да бъдат измерени, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив. Неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството. Всички други последващи разходи (например разходи за текущи ремонти и поддръжка) се признават в печалбата или загубата текущо в периода, в който са направени.

Земята не се амортизира. Амортизацията на другите собствени активи от имоти, машини и съоръжения се начислява по линейния метод с цел разпределяне на разликата между балансовата стойност и остатъчната стойност върху полезния живот на активите. Активи с право на ползване се амортизират до края на полезния живот на актива с право на ползване или до изтичането на срока на лизинговия договор. Имоти, машини и съоръжения се амортизират от датата, на която съответният актив е налице за употреба, т.е. когато е на мястото и в състоянието, необходими за неговата експлоатация по начина, предвиден от ръководството. Разходите за амортизация са включени в редове „Себестойност на продажбите“, „Разходи по продажби“ и „Административни разходи“ на консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като „Разходи за амортизации”.

Очакваният полезен живот/период на амортизация на активите по групи е както следва:

	ГОДИНИ
Сгради	25 – 30
Машини	3 – 5
Съоръжения	10 – 50
Транспортни средства	4 – 12.5
Стопански инвентар	6.6
Компютри и ИТ оборудване	2 – 5
Активи с право на ползване – сгради (без опция за закупуване)	Съгласно договорните условия

Ръководството извършва прегледи на метода на амортизация, остатъчната стойност и остатъчния полезен живот на активите от имоти, машини и съоръжения към края на всеки отчетен период и прави корекции, ако това е необходимо.

В случаите, когато балансовата стойност на актив от имоти, машини и съоръжения е по-голяма от неговата очаквана възстановима стойност, балансовата стойност се намалява до възстановимата (пояснение 4.12).

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в редове „Други приходи и печалби" и „Други разходи и загуби" на консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като „Печалба/(Загуба) от продажба на нетекущи активи".

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Групата е в размер на 700 лева.

Допълнителна информация за счетоводните политики относно активи с право на ползване, представяни като част от имоти, машини и съоръжения, е представена в пояснение 4.11.

4.11. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ

Даден договор представлява, или съдържа, лизингов договор, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

4.11.1. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ, ПРИ КОИТО ГРУПАТА Е ЛИЗИНГОПОЛУЧАТЕЛ

На датата, на която лизингодателят предоставя основния актив за ползване от страна на Групата (началната дата на лизинговия договор), Групата признава актив с право на ползване и пасив по лизинга, с изключение на следните случаи:

- лизинговият договор няма неотменим период (например когато както лизингополучателят, така и лизингодателят има правото да прекрати срещу незначителна санкция този договор, без ответната страна да е дала разрешение);
- лизинговият договор е краткосрочен лизинг (договор, който има срок към началната дата от 12 месеца или по-малко и не съдържа опция за покупка); и
- основният актив по лизинговия договор е с ниска стойност.

В тези случаи Групата признава свързаните с тях лизингови плащания като разход по линейния метод за срока на лизинговия договор.

4.11.1.1. ОЦЕНКА И ПРЕДСТАВЯНЕ НА АКИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

На началната дата Групата оценява актива с право на ползване по цена на придобиване, която обхваща:

- размера на първоначалната оценка на пасива по лизинга;
- лизинговите плащания, извършени към или преди началната дата, минус получените стимули по лизинга;
- първоначалните преки разходи, извършени от Групата; и
- оценка на разходите, които Групата ще направи за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно реда и условията на лизинговия договор, освен ако тези разходи са направени за производството на материални запаси.

След началната дата Групата оценява актива с право на ползване посредством модела на цената на придобиване, съгласно който активът се оценява по цената на придобиване минус всички натрупани амортизации и всички натрупани загуби от обезценка, плюс/минус всяка преоценка на пасива по лизинга.

Групата прилага изискванията за амортизации, приложими за имоти, машини и съоръжения (пояснение 4.10), като:

- ако собствеността върху актива се прехвърля на Групата по силата на лизинговия договор до края на срока на този договор или ако в разходите за актива с право на ползване е отразено упражняването на опция за закупуване от Групата, активът с право на ползване се амортизира от началната дата до края на полезния живот на основния актив; и
- ако собствеността върху актива не се прехвърля на Групата по силата на лизинговия договор до края на срока на този договор, Групата амортизира актива с право на ползване от началната дата до края на полезния живот на актива с право на ползване или до изтичането на срока на лизинговия договор, което от двете настъпи по-рано.

В консолидирания отчет за финансово състояние Групата представя активите с право на ползване като част от имоти, машини и съоръжения.

4.11.1.2. ОЦЕНКА И ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПАСИВИ ПО ЛИЗИНГ

На началната дата Групата оценява пасива по лизинга по настоящата стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, ако този процент може да бъде непосредствено определен. Ако този процент не може да бъде непосредствено определен, Групата използва диференциалния си лихвен процент (лихвеният процент, който Групата би трябвало да плаща, за да заеме за сходен период от време и при сходно обезпечение средствата, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване в сходна икономическа среда).

Лизинговите плащания, включени в оценката на пасива по лизинга, обхващат следните плащания:

- фиксирани плащания;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекс или процент (плащания, обвързани с индекс на потребителските цени, плащания, обвързани с определен референтен лихвен процент, например EURIBOR, или плащания, чийто размер зависи от промени в пазарното равнище на наемите), които са оценени според стойността на индекса или процента към началната дата;
- цената на упражняване на опция за покупка, ако е достатъчно сигурно, че Групата ще упражни тази опция;
- суми, които се очаква да бъдат дължими от Групата по гаранциите за остатъчна стойност; и
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на Групата.

След началната дата Групата оценява пасива по лизинга като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по пасива по лизинга;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания; и
- преоценява балансовата стойност, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор.

Лихвата по пасива по лизинга за всеки период през срока на лизинговия договор е сумата, която се получава, ако към остатъчното салдо на пасива по лизинга бъде приложен постоянен лихвен процент за периода. Лихвен процент за периода е дисконтовият процент (лихвеният процент, заложен в лизинговия договор или диференциалният лихвен процент).

След началната дата Групата преоценява пасива по лизинга, за да отрази промените в лизинговите плащания и/или в дисконтовия процент, които произтичат, например, при:

- промени в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекс или процент;
- промени на срока на лизинговия договор;
- промени в оценката на опция за закупуване на основния актив.

Групата признава сумата на преоценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване.

В консолидирания отчет за финансово състояние Групата представя пасивите по лизинга на отделен ред.

4.11.1.3. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИЗНАВАНИ В ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА

След началната дата Групата признава в печалбата или загубата, освен ако разходите са включени в балансовата стойност на друг актив съгласно други приложими стандарти:

- амортизационните отчисления за активите с право на ползване (оперативни разходи);
- променливите лизингови плащания, които не са включени в оценката на пасива по лизинга, в периода, през който е настъпило събитието или обстоятелството, довело до тези плащания (оперативни разходи);
- лихвата по пасива по лизинга (финансови разходи); и
- всякакви доходи или загуби, свързани с частичното или пълното прекратяване на лизинговия договор (оперативни доходи и загуби).

4.11.2. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ, ПРИ КОИТО ГРУПАТА Е ЛИЗИНГОДАТЕЛ

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения", МСС 38 „Нематериални активи" или МСС 40 „Инвестиционни имоти". Групата реализира приходи от наем по договори за оперативен лизинг на инвестиционните си имоти. Приходите от наем се признават на линейна база за срока на лизинговия договор.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.12. ТЕСТОВЕ ЗА ОБЕЗЦЕНКА НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

За нефинансови активи, които се амортизират, Групата оценява към края на всеки отчетен период дали съществуват индикации, че стойността на даден актив е обезценена. В случай на такива индикации, Групата изчислява възстановимата стойност на актива. За нефинансови активи, които не се амортизират, Групата проверява актива за обезценка ежегодно, като сравнява неговата балансова сума с възстановимата му стойност. Загуба от обезценка се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход до размера, с който балансовата стойност на актива превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актива е по-голямата от следните две стойности:

- неговата справедлива стойност, намалена с разходите за освобождаване; и
- неговата стойност в употреба, която представлява настоящата стойност на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат получени от актива.

Групата преценява към всяка дата на изготвяне на консолидиран отчет за финансовото състояние дали съществуват индикации, че загуба от обезценка на актив, призната в предходни години, може вече да не съществува или пък да е намаляла. Ако съществуват подобни признаци, Групата оценява възстановимата стойност на съответния актив. Възстановяването на загуба от обезценка се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход до размера, с който увеличената вследствие на възстановяването балансова стойност на актива не превишава балансовата стойност, такава, каквато би била (след приспадане на амортизацията), в случай че в предходни години не е била признавана загуба от обезценка за съответния актив.

За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат тествани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или групи активи. Тези групи се наричат единици, генериращи входящи парични потоци („ЕГВПП"). Загуби от обезценка, признати за ЕГВПП, се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в ЕГВПП пропорционално.

4.13. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

Групата отчита като инвестиционни имоти сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти".

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

4.14. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив за дадено предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал за друго предприятие.

4.14.1. НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Недериватните финансови активи на Групата представляват:

- парични средства; и
- договорни права да се получат парични средства от други предприятия.

Групата признава финансов актив в своя консолидиран отчет за финансовото състояние тогава и само тогава, когато Групата стане страна по договорните условия на този инструмент. Групата прекратява признаването на финансов актив тогава и само тогава, когато договорните права за паричните потоци от този финансов актив са изтекли или тя прехвърли финансовия актив.

4.14.1.1. КЛАСИФИКАЦИЯ НА НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Класификацията на финансови активи се прави, когато активите се признават за първи път, на базата както на бизнес модела за управление на финансовите активи на Групата, така и на характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив, в следните оценъчни категории:

- финансови активи, оценявани впоследствие по амортизирана стойност;
- финансови активи, оценявани впоследствие по справедлива стойност през друг всеобхватен доход („ССДВД“); и
- финансови активи, оценявани впоследствие по справедлива стойност през печалбата или загубата („ССПЗ“).

Даден финансов актив се класифицира като оценяван по амортизирана стойност, ако са изпълнени следните две условия: финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се събират договорните парични потоци и съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата. Активите на Групата, оценявани по амортизирана стойност, са представени в консолидирания отчет за финансово състояние като търговски вземания и други финансови активи по амортизирана стойност. Допълнителна информация за счетоводните политики относно търговските вземания е представена в пояснение 4.15 по-долу.

Даден финансов актив се класифицира като оценяван по ССДВД, ако са изпълнени следните две условия: финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи и съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата. При първоначалното признаване обаче Групата може да направи неотменим избор за конкретни инвестиции в капиталови инструменти, които иначе биха били оценявани по ССПЗ, да представя последващите промени на справедливата стойност в друг всеобхватен доход. Групата няма активи, оценявани по ССДВД.

Даден финансов актив се класифицира като оценяван по ССПЗ, освен ако се оценява по амортизирана стойност или по ССДВД. При първоначалното признаване обаче Групата може неотменимо да определи даден финансов актив като оценяван по ССПЗ, ако това ще елиминира или намали значително несъответствието в оценяването или признаването, което в противен случай би произтекло от оценяването на активи или пасиви или признаване на печалбите и загубите от тях на различни бази. Недеривативните финансови активи на Групата, оценявани по ССПЗ са представени в консолидирания отчет за финансово състояние като парични средства и еквиваленти. Допълнителна информация за счетоводните политики относно паричните средства и еквиваленти е представена в пояснение 4.16 по-долу.

Тогава и само тогава, когато Групата промени своя бизнес модел за управление на финансови активи, то прекласифицира всички засегнати финансови активи.

4.14.1.2. ОЦЕНЯВАНЕ НА НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

С изключение на търговските вземания, при първоначалното признаване Групата оценява даден финансов актив по неговата справедлива стойност, плюс, в случай на финансов актив, неоценяван по ССПЗ, разходите по сделката, които са пряко свързани с придобиването на финансовия актив. Разходите по сделката на финансови активи, оценявани по ССПЗ се признават в печалбата или загубата.

Финансовите активи, оценявани впоследствие по амортизирана стойност, се оценяват по тяхната амортизирана стойност, която представлява стойността, по която се оценява финансовият актив при първоначалното му признаване, минус погашенията на главницата, плюс или минус натрупаната амортизация на разликата между тази първоначална стойност и стойността на падежа, изчислявана по метода на ефективната лихва, коригирана за всеки коректив за загуби. Приходите от лихви по тези финансови активи се включват във финансовите приходи по метода на ефективната лихва. Печалби или загуби, възникващи при отписване се признават директно в печалбата или загубата и се представят като други печалби/(загуби). Печалби и загуби от преоценка на чуждестранна валута се представят като други печалби/(загуби), а загубите от обезценка се представят в ред „Загуби от обезценка на финансови активи“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Финансовите активи, оценявани впоследствие по ССПЗ се оценяват по тяхната справедлива стойност. Промените в справедливата стойност на финансов актив, оценяван по ССПЗ, се признават в други печалби/(загуби) в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.14.1.3. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9 „Финансови инструменти“, използват повече информация, ориентирана към бъдещето, за да признаят очакваните кредитни загуби – моделът за „очакваните кредитни загуби“, който замества „модела на понесените загуби“, представен в МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“.

Признаването на кредитни загуби вече не зависи от настъпването на събитие с кредитна загуба. Вместо това Групата разглежда по-широк спектър от информация при оценката на кредитния риск и оценяването на очакваните кредитни загуби, включително минали събития, текущи условия, разумни и поддържащи прогнози, които влияят върху очакваната събираемост на бъдещите парични потоци на инструмента.

Групата признава коректив за загуби за очаквани кредитни загуби от финансови активи, които се оценяват по амортизирана стойност.

Кредитна загуба е разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Групата по договор, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи (т.е. целия паричен недостиг), дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните кредитни загуби са среднопретеглената стойност на кредитните загуби, като за тегла служат съответните рискове от настъпване на неизпълнение.

С изключение на търговските вземания, към всяка отчетна дата Групата оценява коректива за загуби за финансов актив в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на този финансов актив се е увеличил значително след първоначалното признаване. Очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента са очакваните кредитни загуби, които произтичат от всички възможни случаи на неизпълнение през очаквания срок на финансовия актив.

Ако към отчетната дата кредитният риск на финансов актив не се е увеличил значително след първоначалното признаване, Групата оценява коректив за загуби за този финансов актив в размер, равен на очакваните кредитни загуби за 12 месеца. Очакваните кредитни загуби за 12 месеца са частта от очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, която представлява очакваните кредитни загуби, които произтичат от неизпълненията по финансов инструмент, които е възможно да настъпят в рамките на 12 месеца след отчетната дата.

Групата признава в печалбата или загубата, като печалба или загуба от обезценка, размера на очакваните кредитни загуби (или обратно възстановяване), необходим с оглед корективът за загуби да бъде приравнен към отчетната дата на сумата, която трябва да бъде призната.

Неизпълнение по финансов актив е налице, когато контрагентът не направи договорни плащания в рамките на 90 дни от датата, на която плащанията са станали дължими.

Групата отписва финансов актив, като намалява директно брутната балансова стойност на този финансов актив, когато Групата няма разумни очаквания за възстановяване на финансовия актив в неговата цялост или на част от него. Индикатори за това, че няма разумни очаквания за възстановяване включват, наред с други подобни, неизпълнението от страна на дебитор на задълженията му по погасителен план, договорен с Групата, и невъзможността на дебитор да извърши договорно плащане към Групата за период по-голям от законовата погасителна давност, която в общия случай е 5 години от момента, в който задължението е било дължимо, както и стартирането на процедури по несъстоятелност на дебитора. За отписани финансови активи, доколкото продължава да съществува каквато и да е възможност за събиране по принудителен или друг ред, Групата продължава да прави опити да събере вземането. Възстановявания впоследствие на отписани суми се признават в печалбата или загубата.

4.14.2. НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ПАСИВИ

Финансовите пасиви на Групата представляват:

- договорни задължения да се платят парични средства на други предприятия.

Групата признава финансов пасив в своя консолидиран отчет за финансовото състояние тогава и само тогава, когато Групата стане страна по договорните условия на този инструмент. Групата изважда финансов пасив от своя консолидиран отчет за финансовото състояние тогава и само тогава, когато той е погасен – т.е. когато задължението, посочено в договора, е изпълнено, е анулирано или срокът му е изтекъл.

4.14.2.1. КЛАСИФИКАЦИЯ НА НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ПАСИВИ

Групата класифицира всички финансови пасиви като финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност или по стойност, оценена съгласно изискванията на МСФО 16 „Лизинг“. Групата няма недеривативни финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата. Пасивите на Групата, оценявани по амортизирана стойност са представени в консолидирания отчет за финансово състояние като получени заеми и търговски задължения. Пасивите на Групата, оценявани съгласно изискванията на МСФО 16, са представени в консолидирания отчет за финансово състояние като пасиви по лизинг. Допълнителна информация за счетоводните политики относно пасивите по лизинг, получените заеми и търговските задължения е представена съответно в пояснение 4.11 по-горе и пояснения 4.18 и 4.19 по-долу.

Групата не прекласифицира никой финансов пасив.

4.14.2.2. ОЦЕНЯВАНЕ НА НЕДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ПАСИВИ

При първоначалното признаване Групата оценява даден финансов пасив, с изключение на пасивите по лизинг, по неговата справедлива стойност, минус разходите по сделката, които са пряко свързани с издаването на финансовия пасив.

Финансовите пасиви, с изключение на пасивите по лизинг, оценявани впоследствие по амортизирана стойност, се оценяват по тяхната амортизирана стойност, която представлява стойността, по която се оценява финансовият пасив при първоначалното му признаване, минус погашенията на главницата, плюс или минус натрупаната амортизация на разликата между тази първоначална стойност и стойността на падежа, изчислявана по метода на ефективната лихва. Разходите за лихви по тези финансови пасиви се включват във финансовите разходи по метода на ефективната лихва. Печалби или загуби, възникващи при отписване се признават директно в печалбата или загубата и се представят като други печалби/(загуби). Печалби и загуби от преоценка на чуждестранна валута, свързани с финансови пасиви, които не са получени заеми, се представят като други печалби/(загуби). Печалби и загуби от преоценка на чуждестранна валута, свързани с получени заеми, се представят като финансови приходи/(разходи).

4.14.3. ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Деривативните финансови инструменти представляват договори:

- чиято стойност се променя в отговор на промяната в определен лихвен процент, цена на финансов инструмент, цена на стока, валутен курс, индекс на цени или лихвени проценти, кредитен рейтинг или кредитен индекс, или друга променлива, при условие че в случай на нефинансова променлива, променливата не е специфична за дадена страна по договора;
- които не изискват първоначална нетна инвестиция или изискват първоначална нетна инвестиция, която е по-малка от тази, която би се изисквала за други видове договори, за които би могло да се очаква да имат подобен отговор на промените в пазарните фактори; и
- които се уреждат на бъдеща дата.

Групата използва деривативи (като валутни и стокови форуърди) само за целите на търговско хеджиране, а не като спекулативни инструменти. Групата не прилага счетоводно отчитане на хеджирането. Деривативните финансови инструменти се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към момента на сключване на договора, като впоследствие се класифицират като държани за търгуване за счетоводни цели и се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Печалби и загуби от преоценка на деривативни финансови инструменти се представят като други печалби/(загуби) в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

В консолидирания отчет за финансово състояние Групата класифицира деривативните финансови инструменти като текущи финансови активи и пасиви до степента, до която се очаква да бъдат уредени в рамките на 12 месеца след края на отчетния период.

4.14.4. КОМПЕНСИРАНЕ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ И ФИНАНСОВИ ПАСИВИ

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и нетната сума се представя в консолидирания отчет за финансово състояние, когато Групата понастоящем има юридически упражняемо право да компенсира признатите суми и има намерение или да уреди на нетна база, или да реализира актив и едновременно с това да уреди пасив.

4.15. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

При първоначалното признаване Групата оценява търговските вземания, които нямат съществен компонент на финансиране, по съответната им цена на сделката. Търговските вземания, които имат съществен компонент на финансиране се оценяват по справедлива стойност.

Търговските вземания са суми, дължими от клиенти на Групата за продажби на готова продукция и стоки или оказване на услуги, извършени в обичайната търговска дейност. Търговските вземания се класифицират като текущи активи в случаите, в които събирането им се очаква да бъде извършено в рамките на 12 месеца след края на отчетния период. В останалите случаи се класифицират като нетекущи.

Към всяка отчетна дата Групата оценява коректива за загуби за търговските вземания в размер, равен на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента. Тъй като търговските вземания са от ограничен брой клиенти, Групата прави индивидуални оценки на очакваните парични потоци за всеки един клиент, които се базират, наред с други фактори, на реалното погасяване на търговските вземания до датата на създаване на оценката. За да измери очакваните кредитни загуби на търговските вземания, които не са просрочени повече от 90 дни, и които са непогасени към датата на създаване на оценката, Групата групира тези търговски вземания на базата на сходни характеристики на кредитния риск и на базата на дните в просрочие. Очакваните коефициенти на загуба за тези търговски вземания се базират на профилите на плащане за период от 24 месеца преди съответно 31 декември 2023 г. и 2022 г. и кореспондиращите кредитни загуби, които са възникнали в този период. Историческите нива на загуби се коригират с цел да отразят текуща и очаквана информация относно макроикономически и други фактори, имащи влияние върху способността на клиентите да погасяват своите задължения. Загубите от обезценка на търговски вземания се представят като част от нетни „Загуби от обезценка на финансови активи" в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Възстановявания впоследствие на отписани или обезценени суми се представят в същия ред.

4.16. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

Паричните средства и парични еквиваленти включват пари в брой, пари по банкови сметки под формата на безсрочни депозити и други високоликвидни краткосрочни инвестиции с падеж до 3 месеца.

4.17. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси са активи, държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност, намиращи се в процес на производство за такава продажба или под формата на материали или запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставянето на услуги. Материалните запаси на Групата представляват основно материали, готова продукция и стоки.

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от тяхната себестойност и нетната им реализуема стойност.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до тяхното настоящо местоположение и състояние. В себестойността на материалните запаси не са капитализирани разходи по заеми, тъй като няма отговарящи на условията активи. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с необходимите разходи за осъществяване на продажбата.

Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Методът за определяне и изписване на себестойността на материалните запаси при тяхното потребление е средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.18. ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ

Получените заеми се признават първоначално по справедлива стойност, намалена с направените разходи по извършването на транзакцията. Заемите се отчитат впоследствие по амортизирана стойност, като всяка разлика между получените парични средства (нетирани с разходите по извършването на транзакциите) и стойността на заема, която следва да се изплати, се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход през периода на заема с използването на метода на ефективната лихва.

Получените заеми се класифицират като текущи пасиви в случаите, в които плащането им следва да бъде извършено в рамките на 12 месеца след края на отчетния период и освен ако Групата има безусловно право да отсрочи уреждането на пасива за период от най-малко 12 месеца след края на отчетния период. В останалите случаи се класифицират като нетекущи.

4.19. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения са суми, дължими към доставчици за доставки на стоки или получаване на услуги, извършени в обичайната търговска дейност. Търговските задължения се признават първоначално по тяхната справедлива стойност и се отчитат впоследствие по тяхната амортизирана стойност с използването на метода на ефективната лихва.

Търговските задължения се класифицират като текущи пасиви в случаите, в които плащането им следва да бъде извършено в рамките на 12 месеца след края на отчетния период. В останалите случаи се класифицират като нетекущи.

4.20. ТЕКУЩИ И ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ ВЪРХУ ДОХОДА

Разходите за данъци върху доходите (печалбата), включени в печалбата или загубата за периода се състоят от текущи и отсрочени разходи за данъци. Текущите и отсрочени данъци се признават в печалбата или загубата, освен в случаите, в които данъкът е свързан с позиции, признати в същия или друг отчетен период в друг всеобхватен доход или директно в собствения капитал. В тези случаи текущите и отсрочени данъци се признават в друг всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите разходи за данъци, както и текущите данъчни пасиви/активи за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде платима/възстановима от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки (и данъчни закони), действащи към края на отчетния период. Текущият данък за текущия и предходни периоди се признава като пасив (задължения по текущи данъци върху дохода) до степента, до която не е платен. Ако вече платената сума за текущ и предходен период превишава дължимата сума за тези периоди, излишъкът се признава като актив (вземания по текущи данъци върху дохода).

Отсрочените данъци се начисляват по балансовия метод и се признават за всички облагаеми или приспадащи се временни разлики, явяващи се между данъчната основа на активите и пасивите и балансовата им стойност в консолидирания финансов отчет. Отсрочени данъчни активи или пасиви не се признават обаче ако временните разлики възникват от първоначалното признаване на актив или пасив в операция, която не е бизнес комбинация, и която не влияе нито върху счетоводната, нито върху данъчната печалба/загуба към момента на нейното извършване. Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очакват да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или по същество въведени в сила към края на отчетния период.

Отсрочени данъчни активи се признават само до степента, до която е вероятно да съществуват достатъчни по размер бъдещи облагаеми печалби, срещу които да могат да се оползотворят приспадащите се временни разлики.

Групата компенсира отсрочените данъчни активи и пасиви, когато има законно право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие. Отсрочените данъчни активи/пасиви се посочват отделно в консолидирания отчет за финансово състояние.

4.21. НЕТЕКУЩИ АКТИВИ И ПАСИВИ, КЛАСИФИЦИРАНИ КАТО ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕУСТАНОВЕНИ ДЕЙНОСТИ

Когато Групата възнамерява да продаде нетекущ актив или група активи (група за освобождаване) и ако продажбата е много вероятно да бъде осъществена в 12-месечен срок, активът или групата за освобождаване се класифицират като държани за продажба и се представят отделно в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Пасиви се класифицират като държани за продажба и се представят като такива в консолидирания отчет за финансовото състояние, само ако са директно свързани с групата за освобождаване.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност непосредствено след тяхното определяне като държани за продажба и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите по продажбата им. Някои активи, държани за продажба, като финансови активи или активи по отсрочени данъци, продължават да се оценяват в съответствие със счетоводната политика относно тези активи на Групата. Активите, класифицирани като държани за продажба, не подлежат на амортизация след тяхното класифициране като държани за продажба.

4.22. СОБСТВЕН КАПИТАЛ, РЕЗЕРВИ И ПЛАЩАНИЯ НА ДИВИДЕНТИ

Акционерният капитал на Дружеството майка отразява номиналната стойност на емитираните акции

Резервите на Групата включват:

- законови резерви и общи резерви (вж. пояснение 19.2), които се отчисляват от финансовите резултати на Групата в съответствие с изискванията на търговското законодателство.
- резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи – включва актюерски печалби или загуби от промени в демографските или финансови предположения и възвръщаемостта на активите по плана;
- резерв от преизчисления – включва валутни разлики от преизчисления на чуждестранна дейност на Групата в Румъния в български лева.

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденти на акционерите са включени на ред „Търговски и други задължения" в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички транзакции със собствениците на Групата са представени отделно в консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

4.23. ДОХОДИ НА ПЕРСОНАЛА

4.23.1. КРАТКОСРОЧНИ ДОХОДИ

Краткосрочните доходи на наети лица са тези доходи на наети лица, които следва да бъдат изцяло уредени до 12 месеца, считано от края на годишния отчетен период, в който наетите лица са положили съответния труд. Краткосрочните доходи на наети лица включват следните елементи: заплати, социални осигуровки, платени годишни отпуски и отпуски по болест, участие в разпределението на печалбата и бонуси, както и непарични възнаграждения за заетите в момента наети лица.

Когато нето лице е положило труд в рамките на един счетоводен период, Групата признава недисконтираната сума на краткосрочните доходи на наети лица, които се очаква да бъдат платени в замяна на положения труд като задължение (начислен разход), след приспадане на всички вече платени суми, и като текущ разход в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, освен ако друг МСФО не изисква или не позволява включването на доходите в стойността на даден актив.

Групата признава задължение и съответен разход за изплащане на допълнителни възнаграждения (бонуси) на определени служители на база на фирмена политика, обвързана с постигане на индивидуално зададени цели. Групата признава начисления за бонуси, когато съществува договорно задължение или е имало практика в миналото, създала подобно конструктивно задължение, и когато за сумата може да бъде направена надеждна приблизителна оценка.

Групата признава очакваните разходи, свързани с краткосрочните доходи на наети лица, които са под формата на ненатрупващи се платени отсъствия, когато те възникват, а за тези, които са под формата на натрупващи се платени отсъствия, когато наетите лица полагат труд, който увеличава тяхното право на платени отсъствия в бъдеще. Към датата на консолидирания отчет за финансово състояние Групата оценява очакваните разходи по натрупващите се платени отпуски като допълнителната сума, която очаква да изплати в резултат от неизползваното право, което се е натрупало към края на отчетния период.

В консолидирания отчет за финансово състояние краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала" по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.23.2. ДОХОДИ СЛЕД НАПУСКАНЕ

Доходите след напускане са тези доходи на наети лица (други освен краткосрочните доходи), които са платими след приключването на трудовите правоотношения. Доходите след напускане включват пенсионни доходи, които представляват еднократни суми, изплащани при пенсиониране.

Групата има план с дефинирани доходи. Планът с дефинирани доходи е план за изплащане на обезщетения при пенсиониране, който определя размера на пенсията като функция на един или повече фактори като възраст, стаж или трудово възнаграждение.

Задължението, признато в консолидирания отчет за финансово състояние по отношение на плана за дефинирани доходи, е настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период. Задължението за изплащане на дефинирани доходи се изчислява годишно от независими актюери, като се използва кредитният метод на прогнозираните единици. Настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи се определя, като се дисконтират очакваните бъдещи изходящи парични потоци с лихвените проценти на висококачествени държавни ценни книжа, които са с падеж, близък до този на съответното задължение, и във валутата, в която са деноминирани плащанията.

Актюерските печалби и загуби, възникнали в резултат на практически корекции и промени на актюерските предположения се признават в собствения капитал и в друг всеобхватен доход в периода, в който възникват.

Разходите за текущ трудов стаж, разходите за минал трудов стаж, печалбите или загубите при уреждане, както и нетната лихва върху нетния пасив по плана с дефинирани доходи се признават в печалбата или загубата в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи". Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала".

4.24. ПРОВИЗИИ, УСЛОВНИ ПАСИВИ И УСЛОВНИ АКТИВИ

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.25. БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА, ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ ДЪРЖАВАТА

Безвъзмездните средства, предоставени от държавата (правителствени дарения) са помощ от правителството под формата на прехвърляне на ресурси към Групата в замяна на минали или бъдещо съответствие с определени условия по отношение на оперативните дейности на Групата. Те изключват онези форми на правителствена помощ, които не могат в рамките на разумното да бъдат остойностени и сделки с правителството, които не могат да бъдат разграничени от нормалните търговски сделки на Групата.

Правителствени дарения, включително непарични дарения по справедлива стойност, не се признават, докато няма разумна гаранция, че:

- Групата ще отговаря на условията, свързани с тях; и
- даренията ще бъдат получени.

Групата признава правителствените дарения като приход през периодите, необходими за тяхната съпоставка със свързаните разходи, които те са предназначени да компенсират, при използване на систематична база.

Правителствените дарения, свързани с амортизируеми активи, се признават като приходи в продължение на полезния срок на годност на актива, през който се начислява амортизация. Правителствените дарения, свързани с покриване на разходи, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход при отчитане на съответния разход.

Безвъзмездните средства, предоставени от държавата на Групата са свързани със суми във връзка с правителствено финансиране по държавни мерки за компенсиране на небитови крайни потребители на електрическа енергия за 2023 г. и 2022 г.

Групата е отговорила на условията и изискванията за изплащане на компенсации по тази мярка. Приходите от правителствена помощ са признати в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Приходи от други финансирания".

4.26. СВЪРЗАНИ ЛИЦА

За целите на настоящия консолидиран финансов отчет, едноличният собственик на Дружеството майка, ключовият управленски персонал, както и членовете на техните семейства, във всеки отделен случай и във връзка с контролираните от тях дружества, се считат и се третират като свързани лица.

4.27. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ДИВИДЕНТИ

Декларираните за разпределение дивиденти на едноличния собственик на капитала на Дружеството майка се признават като задължение в консолидираните финансови отчети на Групата в периода, в който разпределението е одобрено от едноличният собственик.

4.28. НЕСИГУРНОСТ НА СЧЕТОВОДНИТЕ ПРИБЛИЗИТЕЛНИ ОЦЕНКИ

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.28.1. ОБЕЗЦЕНКА НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (виж пояснение 4.12). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.28.2. ПОЛЕЗЕН ЖИВОТ НА АМОРТИЗИРУЕМИ АКТИВИ

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2023 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 7 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.28.3. МАЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка.

4.28.4. ИЗМЕРВАНЕ НА ОЧАКВАНИ КРЕДИТНИ ЗАГУБИ ЗА ТЪРГОВСКИ И ДРГУГИ ВЗЕМАНИЯ

Кредитните загуби представляват разликата между всички договорни парични потоци, дължими на Групата и всички парични потоци, които Групата очаква да получи. Очакваните кредитни загуби са вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби, които изискват преценката на Групата. Очакваните кредитни загуби са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент (или с коригирания спрямо кредита ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка).

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата. Към 31 декември 2023 г. най-добрата преценка на ръководството за очакваната кредитна загуба на дълговите инструменти по амортизирана стойност възлиза на 6 976 хил. лева (2022 г.: 7 670 хил. лева). Допълнителна информация е предоставена в пояснения 13 и 14.

4.28.5. ЗАДЪЛЖЕНИЕ ЗА ИЗПЛАЩАНЕ НА ДЕФИНИРАНИ ДОХОДИ

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на дефинирани доходи на стойност 139 хил. лева към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 132 хил. лева) се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

4.28.6. СРОК НА ЛИЗИНГОВИТЕ ДОГОВОРИ

При определяне на срока за лизинговите договори, ръководството взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимул да упражняват опция за удължаване или не упражняват опция за прекратяване. Опциите за удължаване (или периодите след опциите за прекратяване) са включени в срока на лизинга само ако е достатъчно сигурно, че лизинговият договор е удължен (или не е прекратен).

За лизинг на офис, складове, магазини и оборудване Групата отчита следните фактори:

- значителни санкции за прекратяване (или за неудължаване), обикновено Групата е сигурно, че ще удължи (или няма да прекрати).
- ако се очаква подобрения на лизинговите права да имат значителна остатъчна стойност, обикновено Групата с разумна сигурност ще удължи срока на договора (или няма да прекрати прекрати).
- в други случаи Групата преразглежда и други фактори, включително историческата продължителност на лизинга и разходите и измененията в бизнеса, необходими за замяна на лизинговия актив.

Съгласно условията на сключените договори за лизинг на сгради Групата може да замени активите без значителни разходи или промени в бизнеса, но въпреки това опциите за удължаване на тези договори са взети предвид в лизинговите задължения съгласно преценката на ръководството за срока, в който ще бъдат използвани наетите активи.

Срокът на лизинга се преоценява, ако опцията действително се упражнява (или не се упражнява) или Групата се задължава да я упражни (или не упражни). Оценката на разумната сигурност се преразглежда само ако настъпи значимо събитие или значителна промяна в обстоятелствата, която засяга тази оценка и това е под контрола на лизингополучателя.

В края на текущата финансова година ръководството на Групата е извършило преразглеждане на лизинговите условия и очакванията за срока на използване на наетите активи по отношение на упражняването на опции за удължаване и прекратяване на договорите, в резултат на което не е отчело нови пасиви по лизингови договори и активи с право на ползване сгради (2022 г.: няма).

4.28.7. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котирани цени на активен пазар) и нефинансови активи. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финансов инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период. Информация за оценителските методи и допускания е представена в пояснение 41.

5. УЧАСТИЯ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

5.1. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

През 2023 г. и 2022 г. не са настъпили промени в състава на Групата и няма промени на участието на Групата в собствеността на дъщерните предприятия.

Към 31 декември 2023 г. и 2023 г. Групата има следните дъщерни предприятия:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване и основно място на дейност	Основна дейност	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г. Участие (%)	2022 г. Участие (%)
G-A NUTRITIE ANIMALA SRL	Румъния	Производство на фуражи	100.00	100.00
СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД	България	Производство и търговия със свинско месо	97.62	97.62

Всички дъщерни предприятия са включени в консолидацията. Правата на глас в дъщерните предприятия, които се държат от Групата, отговарят на процента на притежаваните дялове.

Не съществуват значителни законодателни, договорни или регулаторни ограничения върху способността на Групата да получава достъп до активите или да ги използва, както и да урежда пасивите на Групата, включително такива, които ограничават способността на Групата или на нейните дъщерни предприятия да прехвърлят парични средства или други активи към (или от) други предприятия в Групата; или гаранции или други изисквания, които могат да ограничат изплащането на дивиденти и други разпределения на капитал, или отпускането или погасяването на кредити и авансови плащания към (или от) други предприятия в Групата.

Финансовите отчети на дъщерните предприятия, които са използвани за изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет са към същата отчетна дата и са за същия отчетен период като тези на консолидирания финансов отчет.

5.2. НЕКОНТРОЛИРАЩИ УЧАСТИЯ

Групата включва едно дъщерно предприятие СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД с неконтролиращо участие („НКУ“).

Име на дъщерното предприятие	Дял на участието и правата на глас на НКУ		Общ всеобхватен доход/(загуба), разпределен на НКУ		Натрупани НКУ	
	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ		КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ		КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	2022 г.	2023 г.	2022 г.	2023 г.	2022 г.
СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД	2.38	2.38	(30)	23	67	97

През 2023 г. и 2022 г. не са изплащани дивиденти на неконтролиращото участие.

По-долу е представена обобщена финансова информация за СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД преди вътрешногрупови елиминации:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	2022 г.
Нетекущи активи	1 320	3 455
Текущи активи	4 595	381
Общо активи	**5 915**	**3 836**
Нетекущи пасиви	1	125
Текущи пасиви	3 852	385
Общо пасиви	**3 853**	**510**
Собствен капитал, отнасящ се до собствениците на предприятието майка	**1 995**	**3 229**
Неконтролиращо участие	**67**	**97**

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	2022 г.
Приходи	62	1 801
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до собствениците на Дружеството майка	(1 234)	942
Печалба/(Загуба) за годината, отнасяща се до неконтролиращото участие	(30)	23
Печалба/(Загуба) за годината	**(1 264)**	**965**
Друг всеобхватен доход за годината		
Друг всеобхватен доход за годината, отнасящ се до собствениците на Дружеството майка	-	40
Друг всеобхватен доход за годината, отнасящ се до неконтролиращото участие	-	-
Общо друг всеобхватен доход/(загуба) за годината	**-**	**40**
Нетни парични потоци от оперативна дейност	(199)	1 344
Нетни парични потоци от инвестиционна дейност	671	(201)
Нетни парични потоци от финансова дейност	(340)	(1 157)
Нетен паричен поток	**132**	**(14)**

6. РЕПУТАЦИЯ

За целите на годишния тест за обезценка репутацията се разпределя към следните единици, генериращи парични потоци, които вероятно ще извличат ползи от бизнес комбинациите, при които е възникнала репутацията.

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
G-A NUTRITIE ANIMALA SRL	144	144
Разпределение на репутацията към края на годината	**144**	**144**

Възстановимата стойност на единиците, генериращи парични потоци („ЕГПП"), е определена на базата на изчислената стойност в употреба, която включва детайлна 3-годишна прогноза и екстраполация на очакваните парични потоци за оставащия полезен живот на единиците, генериращи парични потоци, като са използвани темповете на растеж, определени от ръководството. Възстановимата стойност на инвестицията в дъщерното дружество към 31 декември 2023 г. е определена от външен оценител и е в размер на 16 808 хил. лева (2022 г.: 19 114 хил. лева). Темповете на растеж отразяват дългосрочните средни темпове на растежа на продажбите на дъщерното дружество и са в размер на 2.02 % (2022 г.: 2.02 %). Дисконтовия фактор е средната цена на капитала, която отразява корекциите, свързани с пазарния риск и специфични рискови фактори за дъщерното дружество, и е в размер на 13.9 % (2022 г.: 12.9 %).

7. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Нематериални активи на Групата включват програмни продукти. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Програмни продукти	Програмни продукти в процес на внедряване	Общо
Отчетна стойност			
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	842	86	**928**
Новопридобити активи	14	55	**69**
Трансфери	(29)	31	**2**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**827**	**172**	**999**
Амортизация			
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	(785)	-	**(785)**
Амортизация	(32)	-	**(32)**
Трансфери	35	-	**35**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**(782)**	-	**(782)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**45**	**172**	**217**

	Програмни продукти	Програмни продукти в процес на внедряване	Общо
Отчетна стойност			
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	834	48	**882**
Новопридобити активи	8	38	**46**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**842**	**86**	**928**
Амортизация			
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	(733)	-	**(733)**
Амортизация	(52)	-	**(52)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**(785)**	-	**(785)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**57**	**86**	**143**

Групата няма договорни задължения за придобиване на нематериални активи към 31 декември 2023 г. и 2022 г.

Всички разходи за амортизация се включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи" (пояснения 28, 29 и 30).

Към 31 декември 2023 г. Групата има нематериални активи, предоставени като обезпечение по свои задължения с балансова стойност в размер на 5 хил. лева (2022 г.: 10 хил. лева). За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

8. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ (ИМС)

Имотите, машините и съоръженията („ИМС“) на Групата включват основно земи, сгради, линии за производство на комбинирани фуражи, съоръжения за съхранение на суровини, автомобили. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

				Собствени активи			
	Земи и сгради	**Машини, съоръжения и оборудване**	**Транспортни средства**	**Други**	**Активи в процес на изграждане**	**Активи с права на ползване**	**Общо ИМС**
Отчетна стойност							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	8 535	15 422	3 146	98	2 554	2 378	**32 133**
Новопридобити активи	7	346	352	9	1 563	1 133	**3 410**
Трансфери	1 563	1 588	137	9	(3 231)	(103)	**(37)**
Активи, класифицирани като държани за продажба (пояснение 18)	(1 928)	(1 990)	-	(30)	-	-	**(3 948)**
Отписани активи	(1 457)	(156)	(213)	(1)	(21)	-	**(1 848)**
Нетни разлики от промяна на валутни курсове	(9)	(6)	(2)	1	(2)	-	**(18)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**6 711**	**15 204**	**3 420**	**86**	**863**	**3 408**	**29 692**
Амортизация							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	(2 208)	(7 191)	(1 967)	(65)	-	(581)	**(12 012)**
Амортизация	(308)	(977)	(297)	(9)	-	(386)	**(1 977)**
Трансфери	-	-	(69)	-	-	69	-
Активи, класифицирани като държани за продажба (пояснение 18)	1 422	1 766	-	30	-	-	**3 218**
Отписани активи	154	73	169	1	-	-	**397**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**(940)**	**(6 329)**	**(2 164)**	**(43)**	-	**(898)**	**(10 374)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**5 771**	**8 875**	**1 256**	**43**	**863**	**2 510**	**19 318**

				Собствени активи			
	Земи и сгради	**Машини, съоръжения и оборудване**	**Транспортни средства**	**Други**	**Активи в процес на изграждане**	**Активи с права на ползване**	**Общо ИМС**
Отчетна стойност							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	8 542	14 965	3 116	116	1 565	2 104	**30 408**
Новопридобити активи	15	67	81	-	1 727	456	**2 346**
Трансфери	2	415	319	2	(738)	-	-
Отписани активи	(24)	(25)	(370)	(20)	-	(182)	**(621)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**8 535**	**15 422**	**3 146**	**98**	**2 554**	**2 378**	**32 133**
Амортизация							
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	(1 861)	(6 288)	(1 933)	(74)	-	(353)	**(10 509)**
Амортизация	(364)	(923)	(256)	(11)	-	(362)	**(1 916)**
Отписани активи	17	20	222	20	-	134	**413**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**(2 208)**	**(7 191)**	**(1 967)**	**(65)**	**-**	**(581)**	**(12 012)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**6 327**	**8 231**	**1 179**	**33**	**2 554**	**1 797**	**20 121**

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи" (пояснения 28, 29 и 30).

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. Групата не е имала договорни задължения във връзка със закупуване на имоти, машини и съоръжения.

Новопридобитите активи през периода включват основно транспортни средства, машини и съоръжения и подобрения на машини и съоръжения, които увеличават полезния им живот или водят до подобряване на качеството на готовите продукти. В новопридобитите през 2023 г. и 2022 г. активи няма включени капитализирани разходи за лихви.

Активите в процес на изграждане, които отчита Групата към 31 декември 2023 г., са реконструкция на склад, пакетираща машина и подобрения на други машини и съоръжения. Към 31 декември 2022 г. активите в процес на изграждане включват проект за развитие на производствена линия за премикси и придобиване на нова гранулираща машина.

Към 31 декември 2023 г. Групата има собствени имоти, машини и съоръжения, предоставени като обезпечение по свои задължения по банкови заеми с балансова стойност в размер на 7 174 хил. лева (2022 г.: 7 369 хил. лева). За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

Групата отчита следните категории активи с право на ползване: машини, автомобили по договори за лизинг с опция за покупка в края на периода и сгради по договори за наем на офис, складови и търговски помещения без опция за покупка.

Активи с право на ползване	**Машини**	**Автомобили**	**Сгради**	**Активи в процес на изграждане**	**Общо**
Отчетна стойност					
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	1 247	866	265	-	2 378
Новопридобити активи	862	174	-	97	1 133
Трансфери	-	(103)	-	-	(103)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**2 109**	**937**	**265**	**97**	**3 408**
Амортизация					
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2023 г.	(283)	(216)	(82)	-	(581)
Амортизация	(104)	(200)	(82)	-	(386)
Трансфери	-	69	-	-	69
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**(387)**	**(347)**	**(164)**	**-**	**(898)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**1 722**	**590**	**101**	**97**	**2 510**

Активи с право на ползване	**Машини**	**Автомобили**	**Сгради**	**Активи в процес на изграждане**	**Общо**
Отчетна стойност					
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	1 116	723	265	-	**2 104**
Новопридобити активи	131	325	-	-	**456**
Отписани активи	-	(182)	-	-	**(182)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**1 247**	**866**	**265**	**-**	**2 378**
Амортизация					
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	(188)	(165)	-	-	**(353)**
Амортизация	(95)	(185)	(82)	-	**(362)**
Отписани активи	-	134	-	-	**134**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**(283)**	**(216)**	**(82)**	**-**	**(581)**
БАЛАНСОВА СТОЙНОСТ КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**964**	**650**	**183**	**-**	**1 797**

9. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ

9.1. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ, КОИТО СА ПРИЗНАТИ КАТО ПАСИВИ В КОНСОЛИДИРАНИЯ ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Задължения по лизингови договори – нетекуща част	1 287	1 154
Задължения по лизингови договори – текуща част	713	498
Общо задължения по лизингови договори	**2 000**	**1 652**

Групата отчита пасиви по лизингови договори с опция за покупка в края на периода за машини и транспортни средства и по договори за наем на офис, складови и търговски помещения без опция за покупка.

С изключение на краткосрочните договори за лизинг, лизинга на активи с ниска стойност и договорите с променливо възнаграждение, всеки лизинг се отразява в консолидирания отчет за финансовото състояние като актив с право на ползване и задължение по лизинг. Променливите лизингови плащания, които не зависят от индекс или променливи проценти (например, лизингови плащания, базирани на процент от продажбите на Групата) се изключват от първоначалното оценяване на пасива и актива по лизинга. Групата класифицира активите си с право на ползване по последователен начин като имоти, машини и съоръжения, както е посочено в пояснение 8.

Всеки лизинг обикновено налага ограничение, че активите с право на ползване могат да бъдат използвани само от Групата, освен ако Групата има договорно право да преотдава под наем актива на трето лице. Лизинговите договори или не могат да бъдат отменени, или могат да бъдат отменени само при заплащане на значителни санкции за предсрочно прекратяване. Някои лизингови договори съдържат опция за директна покупка на основния актив по лизинга в края на срока на договора или за удължаване на лизинговия договор за следващ срок. Забранено е на Групата да продава или залага наетите активи като обезпечение. Съгласно договорите за лизинг на офис и складови помещения, Групата трябва да поддържа наетите имоти в добро състояние и да върне имотите в първоначалното им състояние след изтичане на лизинговия договор. Групата е длъжна да застрахова наетите имоти, машини и транспортни средства и да заплаща такси за поддръжка в съответствие с договорите за лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания към 31 декември 2023 г. и 2022 г. са както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година	**От 1 до 5 години**	**Общо**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.			
Лизингови плащания	788	1 382	**2 170**
Дисконтиране	(75)	(95)	**(170)**
Нетна настояща стойност	**713**	**1 287**	**2 000**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.			
Лизингови плащания	533	1 187	**1 720**
Дисконтиране	(35)	(33)	**(8)**
Нетна настояща стойност	**498**	**1 154**	**1 652**

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване в края на срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения. Не са признавани разходи от условни наеми и не се очакват приходи от сублизинг, тъй като всички активи, за които са сключени лизингови договори, се използват само от Групата.

Към 31 декември 2023 г. справедливата стойност на задълженията по финансов лизинг се оценява на 2 000 хил. лева (2022 г.: 1 652 хил. лева), която отразява настоящата им стойност и лихвените проценти по обезпечени банкови заеми при подобни условия.

Към 31 декември 2023 г. пасивите по лизингови договори са оценени с диференциален лихвен процент в размер на 3.0 % (2022 г.: 4.0 %).

Пасивите по лизинг са ефективно обезпечени с наетите активи, правата за ползване на които биха се прехвърлили към лизингодателя в случай на необслужване на лизинговите задължения.

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. няма лизингови договори, които все още не са започнали, но за които Групата да е поела ангажимент.

Информация относно експозицията на Групата към лихвен, ликвиден и валутен риск, свързани с пасивите по лизинг, е представена в пояснение 40.

9.2. ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ, КОИТО НЕ СЕ ПРИЗНАВАТ КАТО ПАСИВИ

Групата е избрала да не признава задължение по лизингови договори, ако те са краткосрочни (лизинги с очакван срок от 12 месеца или по-малко) или ако те за наем на активи с ниска стойност. Плащания направени по тези лизингови договори се признават като разход по линейния метод. В допълнение, някои променливи лизингови плащания не могат да бъдат признавани като лизингови пасиви и се признават като разход в момента на възникването им.

Разходите за 2023 г. и 2022 г., свързани с плащания, които не са включени в оценката на задълженията по лизингови договори, са както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Краткосрочни лизингови договори	-	-
Променливи лизингови плащания	150	139
Общо разходи	**150**	**139**

Към 31 декември 2023 г. Групата не е поела ангажимент за плащания по краткосрочни лизингови договори (2022 г.: няма).

Разходите за променливи лизингови плащания, които не се признават като задължения по лизингови договори, включват наеми, базирани на приходи от използването на базовия актив и допълнителни разходи за ползване на офис оборудване над определена фиксирана сума. Променливите условия на плащане се използват по редица причини, включително минимизиране на разходите за ИТ оборудване, което се използва рядко в дейността. Променливите лизингови плащания се признават като разход в периода, в който са направени.

Бъдещите минимални плащания по договори за лизинг на Групата, които не се признават като пасиви, са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година	**От 1 до 5 години**	**Общо**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	150	-	**150**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	139	-	**139**

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 150 хил. лева (2022 г.: 145 хил. лева). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, придобити по договори за оперативен лизинг, се използват само от Групата. Допълнителна информация за видовете активи с право на ползване е представена в пояснение 8.

9.3. ОБЩ ИЗХОДЯЩ ПАРИЧЕН ПОТОК ЗА ЛИЗИНГОВИ ДОГОВОРИ

Общият изходящ паричен поток за лизингови договори за годината, приключваща на 31 декември 2023 г. е 963 хил. лева (2022 г.: 719 хил. лева).

10. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

Инвестиционните имоти на Групата се отчитат по модела на справедливата стойност. Те се държат с цел отдаване под наем и увеличаване стойността на капитала и към началото на съпоставимия период включват единствено животновъдна ферма.

Промените в балансовите стойности, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	Стойност
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	**500**
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**500**
Отписани активи	(500)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**-**

Няма преки оперативни разходи, отчетени във връзка с притежаваните инвестиционни имоти от Групата през 2023 г. (2022 г.: няма).

През 2021 г. Групата сключва предварителен договор за покупко-продажба на животновъдната ферма, находяща се в гр. Славяново, с договорена цена в размер на 500 хил. лева. Като резултат от сделката, през 2021 г. Групата е отчела обезценка на инвестиционния имот в размер на 331 хил. лева, представена в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти".

Към 31 декември 2022 г. имотът е заложен като обезпечение по договор за овърдрафт. За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

През месец май 2023 г. имотът е продаден и отписан от активите на Групата.

11. ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЧНИ АКТИВИ/(ПАСИВИ)

Отсрочените данъчни активи и пасиви се отчитат за всички временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност за целите на счетоводното отчитане, при данъчна ставка в размер на 10 % и 16 % (2022 г.: 10 % и 16 %), която е приложима за годината, в която се очаква да се проявят с обратна сила.

Анализът на отсрочените данъчни активи и пасиви е следния:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Отсрочени данъчни активи		
– Отсрочени данъчни активи за възстановяване след 12 месеца	103	122
– Отсрочени данъчни активи за възстановяване до 12 месеца	291	364
Общо отсрочени данъчни активи	**394**	**486**
Отсрочени данъчни пасиви		
– Отсрочени данъчни пасиви за възстановяване след 12 месеца	(61)	(118)
– Отсрочени данъчни пасиви за възстановяване до 12 месеца	(57)	(104)
Общо отсрочени данъчни пасиви	**(118)**	**(222)**
Отсрочени данъчни активи – нетно	**276**	**264**

Движението на отсрочените данъчни активи и пасиви по елементи през 2023 г. и 2022 г. е както следва:

Отсрочени данъчни активи/(пасиви)	**1 ЯНУАРИ 2023 г.**	**Признати в печалбата или загубата**	**31 ДЕКЕМВ-РИ 2023 г.**
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения (амортизации)	(118)	57	(61)
Имоти, машини и съоръжения	76	13	89
Инвестиционни имоти	33	(33)	-
Текущи активи			
Търговски и други вземания	323	(77)	246
Деривативи	(104)	47	(57)
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	46	4	50
Текущи пасиви			
Провизии	8	1	9
Отсрочени данъчни активи – нетно	**264**	**12**	**276**
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	**486**		**394**
Отсрочени данъчни (пасиви)	**(222)**		**(118)**
Отсрочени данъчни активи – нетно	**264**		**276**

Отсрочени данъчни активи/(пасиви)	1 ЯНУАРИ 2022 г.	Признати в печалбата или загубата	31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения (амортизации)	(107)	(11)	(118)
Имоти, машини и съоръжения	94	(18)	76
Инвестиционни имоти	33	-	33
Текущи активи			
Търговски и други вземания	262	61	323
Деривативи	(41)	(63)	(104)
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	52	(6)	46
Текущи пасиви			
Провизии	17	(9)	8
Отсрочени данъчни активи – нетно	**310**	**(46)**	**264**
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	**458**		**486**
Отсрочени данъчни (пасиви)	**(148)**		**(222)**
Отсрочени данъчни активи – нетно	**310**		**264**

Нетните отсрочени данъчни активи са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. Групата няма съществени неизползвани данъчни загуби за пренасяне.

12. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Материали	5 840	12 925
Стоки	1 858	4 041
Готова продукция	479	573
Други (стоки на път)	1 031	1 039
Общо материални запаси	**9 208**	**18 578**

През 2023 г. общо 62 020 хил. лева от материалните запаси са отчетени като разход за суровини в печалбата или загубата (2022 г.: 78 168 хил. лева).

През 2023 г. и 2022 г. Групата не е начислила обезценки на материални запаси и не е възстановила обратно предишни начислени обезценки.

Към 31 декември 2023 г. Групата има материални запаси, предоставени като обезпечение на задължения по договор за банков заем за оборотни средства (доставка на зърно) с балансова стойност в размер на 3 960 хил. лева (2022 г.: 8 268 хил. лева). За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

13. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Търговски вземания	11 588	12 923
Без: натрупана обезценка на търговски вземания	(1 124)	(1 234)
Търговски вземания – нетно	**10 464**	**11 689**
Съдебни и присъдени вземания	5 896	6 623
Без: натрупана обезценка на съдебни и присъдени вземания	(5 852)	(6 436)
Съдебни и присъдени вземания – нетно	**44**	**187**
Търговски вземания от свързани лица (пояснение 35)	**154**	**205**
Общо търговски вземания	**10 662**	**12 081**
Без нетекуща част:		
	-	-
Текущи търговски вземания	**10 662**	**12 081**

Балансовата стойност на търговските вземания е приблизително равна на справедливата им стойност. Всички търговски и други вземания на Групата са прегледани относно настъпили събития на неизпълнение, а за всички търговски вземания е приложен опростен подход за определяне на очакваните кредитни загуби към края на периода. Някои търговски и съдебни вземания са допълнително обезценени и съответната обезценка в размер на 171 хил. лева (2022 г.: 801 хил. лева) е призната в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Загуби от обезценка на финансови активи". Тези индивидуално обезценени вземания са от клиенти, които са в трудна икономическа ситуация.

Изменението в обезценката на търговските и съдебни и присъдени вземания може да бъде представено по следния начин:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
КЪМ 1 ЯНУАРИ	**7 670**	**7 435**
Отписани суми (несъбираеми)	(865)	(566)
Загуба от обезценка	171	801
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	**6 976**	**7 670**

Към 31 декември 2023 г. няма търговски вземания, които да са заложени като обезпечение по договор за банков заем (овърдрафт) (2022 г.: 8 532 хил. лева). За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

Информация относно експозицията на Групата към кредитен и валутен риск, както и относно възрастовия анализ на търговските вземания, е представена в пояснение 40.

14. ДРУГИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ ПО АМОРТИЗИРАНА СТОЙНОСТ

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Предоставени заеми	-	8
Общо други финансови активи по амортизирана стойност	**-**	**8**
Без нетекуща част:		
Предоставени заеми	-	(8)
	-	**(8)**
Текущи други финансови активи по амортизирана стойност	**-**	**-**

Справедливите стойности на другите финансови активи по амортизирана стойност не се различават от съществено от балансовите им стойности.

Няма други финансови активи по амортизирана стойност, които да са предоставени като обезпечение по задължения на Групата.

Информация относно експозицията на Групата към кредитен и валутен риск, свързани с другите финансови активи по амортизирана стойност, е представена в пояснение 40.

15. ДРУГИ АКТИВИ

Другите активи на Групата са както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Предплатени разходи	258	225
Аванси, платени на доставчици	65	678
Аванси, платени на подотчетни лица	40	30
Данъци за възстановяване	4	22
Други вземания	282	99
Общо други активи	**649**	**1 054**
Без нетекуща част:		
Други вземания	(1)	-
	(1)	**-**
Текущи други активи	**648**	**1 054**

Предплатени разходи
Предплатените разходи включват застраховки в размер на 49 хил. лева и такси по кредити 26 хил. лева (2022 г.: застраховки 28 хил. лева и такси по кредити 49 хил. лева).

Аванси, платени на доставчици
Авансите, платени на доставчици включват аванси за доставка на суровини в размер на 65 хил. лева (2022 г.: 678 хил. лева).

Други вземания
Другите вземания включват суми за възстановяване по застраховка на вземания в размер на 4 хил. лева (2022 г.: 50 хил. лева).

Няма други активи, които да са предоставени като обезпечение по задължения на Групата.

16. ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Активите и пасивите по деривативните финансови инструменти на Групата са както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Текущи активи		
Стокови форуърди – държани за търгуване	592	1 213
Общо текущи активи по деривативни финансови инструменти	**592**	**1 213**
Текущи пасиви		
Валутни форуърди – държани за търгуване	26	173
Общо текущи пасиви по деривативни финансови инструменти	**26**	**173**

Деривативите се използват единствено за целите на икономическо хеджиране на рискове, а не като спекулативни инвестиции. Няма форуърдни договори, които да са определени като финансови инструменти за хеджиране на парични потоци, за които да се прилага счетоводно отчитане на хеджирането в съответствие с МСФО 9 „Финансови инструменти". Поради тази причина, деривативните финансови инструменти са класифицирани като „държани за търгуване" и се оценяват по справедлива стойност през печалбата или загубата.

За информация относно методите и предположенията, използвани при определянето на справедливата стойност на деривативите, виж пояснение 41.

Стокови форуърди
Групата има сключени форуърдни стокови договори с цел намаляване на риска от промяна в пазарната цена на основни суровини за производството на фуражи и стоки. В резултат на оценката по справедлива стойност на тези инструменти към 31 декември 2023 г., Групата отчита финансови активи в размер на 592 хил. лева (2022 г.: финансови активи в размер на 1 213 хил. лева). Форуърдните договори за покупка и продажба на суровини се отнасят до доставки и продажби, прогнозирани за периода януари – август 2024 г. (2022 г.: януари – юни 2023 г.). Към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, всички сделки са реализирани.

Валутни форуърди
Групата има сключени и форуърдни валутни договори, за да намали валутния риск, възникващ от планираните покупки на стоки в щатски долари. В резултат на оценката по справедлива стойност на тези инструменти към 31 декември 2023 г. Групата отчита финансови пасиви в размер на 26 хил. лева (2022 г.: финансови пасиви в размер на 173 хил. лева). Форуърдните договори в щатски долари на Групата се отнасят до парични потоци, прогнозирани за периода януари – април 2024 г. (2022 г.: януари – май 2023 г.). Към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, всички сделки са реализирани.

Суми, признати в печалба или загуба
Следните суми са признати в печалбата или загубата във връзка с деривативите:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетни печалби по стокови и валутни форуърди (пояснение 27)	765	1 287
Нетни загуби по стокови и валутни форуърди (пояснение 31)	(1 240)	(587)

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Парични средства в брой	16	20
Парични средства в разплащателни сметки в банки	4 613	780
Общо парични средства и еквиваленти	**4 629**	**800**
Паричните средства банки и в брой са деноминирани в следните валути:		
- български лева	1 805	219
- евро	352	272
- румънски леи	2 471	305
- щатски долари	1	4
Общо парични средства и еквиваленти	**4 629**	**800**

За целите на изготвяне на консолидирания отчет за паричните потоци паричните средства и еквиваленти включват сумите, посочени по-горе.

Групата няма блокирани пари и парични еквиваленти.

Към 31 декември 2023 г. Групата няма парични средства в банки, предоставени като обезпечение по свои задължения по банкови заеми (2022 г.: 487 хил. лева). За повече информация относно задълженията, по които има предоставени обезпечения, виж пояснение 21.

18. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Активите, държани за продажба, включват следните основни групи активи:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетекущи активи, държани за продажба		
Имоти, машини и съоръжения (ИМС)	730	-
Общо активи, държани за продажба	**730**	**-**

ИМС, държани за продажба

През второто тримесечие на 2023 г. на извънредно Общо събрание на акционерите на СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД е утвърден план за осъществяване на сделка с потенциален купувач с ясно очертан срок на продажба и предмет на сделката – конкретно разграничени и описани земи, сгради и прилежащи към тях машини, съоръжения и оборудване.

Активите, държани за продажба, са отчетени по по-ниската от тяхната балансова стойност и справедливата им стойност, намалена с разходите за продажбата. Групата не е отчела печалби или загуби, свързани с първоначално или последващо намаление на отчетната стойност на активите, държани за продажба до справедливата стойност, намалена с разходите за продажбата.

19. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

19.1. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ

Регистрираният капитал на Дружеството майка се състои от 500 на брой напълно платени обикновени поименни акции с номинална стойност в размер на 1 000 лева за акция. Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. собственик на 100 % от акциите на Дружеството майка е Иван Михайлов Трифонов. Няма промяна в структурата и броя на емитираните, платени акции през 2023 г. спрямо 2022 г. Не са издавани и/или обезсилвани акции.

19.2. РЕЗЕРВИ

	Законови резерви	Други резерви	Резерв от преизчисление на чуждестранна дейност	Преоценки по планове с дефинирани доходи	Общо
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	**50**	**14 677**	**113**	**(10)**	**14 830**
Разпределение на печалба към резерви	-	1 804	-	-	**1 804**
Друг всеобхватен доход	-	-	(3)	40	**37**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**50**	**16 481**	**110**	**30**	**16 671**
Разпределение на печалба към резерви	-	56	-	-	**56**
Друг всеобхватен доход	-	-	(39)	-	**(39)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**50**	**16 537**	**71**	**30**	**16 688**

20. ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ НА ПЕРСОНАЛА

20.1. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Разходи за заплати	(7 069)	(6 539)
Разходи за социални осигуровки	(1 084)	(915)
Социални разходи	(187)	(185)
Обезщетения съгласно Кодекса на труда	(26)	(26)
Провизии за неизползвани отпуски и осигуровки върху тях	(38)	(19)
Провизии за обезщетения при пенсиониране – нетно	(10)	9
Общо разходи за персонала	**(8 414)**	**(7 675)**

Броя на служителите към края на представените отчетни периоди и средният брой на наетите лица е бил както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Наети лица към края на годината	221	228
Среден брой наети лица през годината	227	232

20.2. ПЕНСИОННИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетекущи		
Провизии за обезщетения при пенсиониране	125	118
Нетекущи пенсионни и други задължения към персонала	**125**	**118**
Текущи		
Провизии за обезщетения при пенсиониране	14	14
Други краткосрочни задължения към персонала	840	818
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	**854**	**832**

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2024 г.

Провизии за обезщетения при пенсиониране

Задължението в консолидирания отчет за финансово състояние за провизии за обезщетения при пенсиониране е по план за дефинирани доходи на персонала при пенсиониране. В българските дружества от Групата се прилагат регулативните разпоредби за плащания при пенсиониране по възраст и стаж и по болест съгласно действащия Кодекс на труда („КТ"), както следва:

- съгласно чл. 222, ал. 2 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение поради болест работникът или служителят има право на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, ако има най-малко 5 години трудов стаж в дружество от Групата и през последните 5 години трудов стаж не е получил обезщетение на същото основание; и
- съгласно чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото правоотношение след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от причината за прекратяване на правоотношението, той има право на обезщетение, както следва: в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца във всички случаи, а ако е работил в дружество от Групата през последните 10 години от трудовия му стаж – на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца.

Сумите на провизиите за обезщетения при пенсиониране, признати в консолидирания отчет за финансово състояние, се определят както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Настояща стойност на задълженията	139	132
Провизии за обезщетения при пенсиониране	**139**	**132**

Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда през годината са представени, както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
КЪМ 1 ЯНУАРИ	**132**	**183**
Разходи за текущ трудов стаж (пояснение 20.1)	4	(7)
Разходи за лихви (пояснение 32)	5	2
Общо разходи	**9**	**(5)**
Актюерски (печалби)/загуби	-	(40)
Общо друг всеобхватен доход	**-**	**(40)**
Изплатени обезщетения на персонала (пояснение 20.1)	**(2)**	**(6)**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	**139**	**132**

При определяне на пенсионните задължения са използвани следните актюерски допускания:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Дисконтов процент	3.79 %	1.96 %
Очакван процент на увеличение на заплатите	1.00 %	1.00 %
Текучество на персонала	0.0601	0.1015

Ръководството на Групата е направило тези предположения с помощта на независими актюерски оценители и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството.

Значимите актюерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очаквания процент на увеличение на заплатите и текучество на персонала. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези актюерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември 2023 г. и 2022 г.:

			КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.		2022 г.	
Дисконтов процент	**Увеличение с 0.5 %**	**Намаление с 0.5 %**	**Увеличение с 0.5 %**	**Намаление с 0.5 %**
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	(7)	7	(6)	8
Очакван процент на увеличение на заплатите	**Увеличение с 0.5 %**	**Намаление с 0.5 %**	**Увеличение с 0.5 %**	**Намаление с 0.5 %**
Увеличение/(Намаление) на задълженията по планове с дефинирани доходи	7	(7)	7	(5)

Анализът на чувствителността, посочен по-горе, е базиран на модел, който оценява потенциалната промяна в задължението при промяна само на едно от актюерските предположения, докато останалите такива се считат за константни. В действителността това не е вероятно да се случи, тъй като промените в някои от предположенията са взаимообвързани. При определянето на чувствителността на задължението по плана за дефинирани доходи към изменения в основните актюерски предположения е използван същия метод, който се използва за оценка на признатото в консолидирания отчет за финансово състояние задължение, а именно оценка на настоящата стойност на задължението по плана за дефинирани доходи чрез използване на кредитния метод на прогнозираните единици.

Други краткосрочни задължения към персонала

Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период и текущи възнаграждения на персонала.

Към 31 декември 2023 г. другите краткосрочни задължения към персонала включват:

- задължения, свързани с начисления на неизползвани компенсируеми отпуски в размер на 248 хил. лева (2022 г.: 344 хил. лева); и
- задължения, свързани с начисления на социални и здравни осигурителни вноски върху начислените неизползвани компенсируеми отпуски в размер на 47 хил. лева (2022 г.: 42 хил. лева).

21. ПОЛУЧЕНИ ЗАЕМИ

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	2022 г.
Нетекущи		
Инвестиционен банков заем за покупка на дялове в дъщерно дружество	-	161
Общо нетекущи получени заеми	**-**	**161**
Текущи		
Банкови заеми (овърдрафти)	-	8 336
Банков заеми за оборотни средства (доставка на зърно)	3 300	6 000
Инвестиционен банков заем за покупка на дялове в дъщерно дружество	-	242
Търговски заеми	528	646
VISA карта	5	10
Лихви	3	34
Общо текущи получени заеми	**3 836**	**15 268**
Общо получени заеми	**3 836**	**15 429**

Групата има сключени следните договори за заеми:

- банков заем (овърдрафт) с лимит в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 10 000 хил. лева), усвоим в български лева, гарантиран с договор за залог на вземания, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема, поръчителство от едноличния собственик на капитала в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 10 000 хил. лева), залог на положително салдо на настоящи и бъдещи сметки, залог на машини, съоръжения и оборудване. Договорът за заем е с падеж 30 ноември 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия овърдрафт към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 7 110 хил. лева);
- банков заем (овърдрафт) за оборотни средства с лимит в размер на 7 500 хил. леи (2022 г.: 5 000 хил. леи), гарантиран със залог на вземания и материални запаси. Заемът е със срок на погасяване 31 август 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 890 хил. лева);
- банков заем за оборотни средства с лимит в размер на 6 000 хил. лева (2022 г.: 6 000 хил. лева), гарантиран със залог на стоки, залог на машини, съоръжения и оборудване, ипотека силозно стопанство, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема и поръчителство от едноличния собственик на капитала. Заемът е със срок на погасяване 31 август 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Усвоената и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. възлиза на 3 300 хил. лева (2022 г.: 6 000 хил. лева);
- банков заем за оборотни средства с лимит в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 4 000 хил. лева), гарантиран със залог на материални запаси, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема и поръчителство от едноличния собственик на капитала. Заемът е със срок на погасяване 30 август 2025 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. (2022 г.: няма);
- инвестиционен банков заем за покупка на дялове в дъщерно дружество с лимит в размер на 1 100 хил. евро, гарантиран със залог на машини, съоръжения и оборудване, залог на настоящи и бъдещи вземания към банката за наличностите по открити банкови сметки, договор за поръчителство, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема. Заемът е със срок на погасяване 25 октомври 2025 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Заемът е погасен през 2023 г. съответно няма усвоена и дължима част от инвестиционния банков заем към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 403 хил. лева);
- търговски заем за оборотни средства с падеж 31 март 2024 г., без обезпечение и договорен фиксиран лихвен процент. Усвоената и дължима част от търговския заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. възлиза на 528 хил. лева (2022 г.: 646 хил. лева); и
- получен кредит от ДФ "Земеделие" за изхранване на наличното поголовие в размер на 336 хил.

лева, гарантиран с ипотека върху собствени недвижими имоти. Заемът е бил със срок на погасяване 21 ноември 2023 г., с договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Заемът е погасен през 2023 г. съответно няма усвоена и дължима част от заема към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 336 хил. лева).

Всички заеми са деноминирани в български лева, с изключение на инвестиционния заем и търговския заем за оборотни средства, получен от несвързано лице.

Съгласно условията на сключения договор за банков заем овърдрафт, Дружеството майка се задължава да поддържа:

- съотношение „Дълг/Собствен капитал“ не повече от 1.5;
- съотношение „Финансов дълг/Печалба преди лихви, данъци и амортизации“, изчислено на консолидирана база, не повече от 8; и
- коефициент на обща ликвидност по-голям от 0.95.

Групата следва да уведомява кредитната институция за планирани инвестиции над 500 хил. лева. Към края на отчетния период тези изисквания са спазени (виж пояснение 42).

Балансовата стойност на банковите заеми се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Информация относно експозицията на Групата към ликвиден и валутен риск, свързани с получените заеми, е представена в пояснение 40.

22. РАВНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

Промените в пасивите, произтичащи от дейности по финансиране (пасиви, за които паричните потоци са били – или бъдещите парични потоци ще бъдат – класифицирани в консолидирания отчет за паричните потоци като парични потоци от финансова дейност) са били както следва:

	Дълго-срочни заеми	Кратко-срочни заеми	Пасиви по лизингови договори	Общо
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	**658**	**16 695**	**1 483**	**18 836**
Парични потоци				
Плащания на главници и лихви	(255)	(78 421)	(574)	**(79 250)**
Постъпления	-	76 331	-	**76 331**
Непарични промени				
Рекласификация на текуща част	(242)	242	-	-
Начислени лихви	-	269	33	**302**
Прекратени договори за лизинг	-	-	(50)	**(50)**
Нови договори за лизинг	-	-	765	**765**
Валутни разлики	-	152	(5)	**147**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**161**	**15 268**	**1 652**	**17 081**
Парични потоци				
Плащания на главници и лихви	(169)	(35 263)	(813)	**(36 245)**
Постъпления	-	23 648	-	**23 648**
Непарични промени				
Рекласификация на текуща част	-	-	-	-
Начислени лихви	8	165	98	**271**
Прекратени договори за лизинг	-	-	-	
Нови договори за лизинг	-	-	1 050	**1 050**
Валутни разлики	-	18	13	**31**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**-**	**3 836**	**2 000**	**5 836**

23. ФИНАНСИРАНЕ НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Финансирането на нетекущи активи може да бъде представено, както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетекущи пасиви		
Финансиране за нетекущи активи	498	756
Общо нетекущи пасиви по получено финансиране	**498**	**756**
Текущи пасиви		
Финансиране за нетекущи активи	269	160
Общо текущи пасиви по получено финансиране	**269**	**160**

През 2013 г. Групата е получила финансиране по договор от 9 март 2012 г. с Държавен фонд „Земеделие“ по мярка 123 „Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти“ общо в размер на 1 083 хил. лева. Приходите от финансиране се признават пропорционално на полезния живот на активите, за които е предназначено.

Съгласно договор с доставчик на суровини през декември 2019 г. е получено финансиране в размер на 21 хил. лева за доставка и монтаж на оборудване. Приходите от финансиране се признават пропорционално на полезния живот на оборудването.

Получено е финансиране от Европейската банка за възстановяване и развитие в размер на 21 хил. лева. Финансирането е отпуснато за пилотна системата (прототип) на база софтуерната система за управление на бизнеса Microsoft Dynamics™ 365 for Sales /CRM. Към 31 декември 2023 г. не е приключено внедряването и през отчетната година не са признати приходи от това финансиране.

В консолидирания финансов отчет е отразен остатък от финансиране, получено от СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД по изпълнен проект, утвърден по програма САПАРД в размер на 127 хил. лева (2022 г.: 132 хил. лева). Включен е и остатък от финансиране, получено от G-A NUTRITIE ANIMALA SRL по изпълнен проект, утвърден по програма САПАРД в размер на 158 хил. лева (2022 г.: 249 хил. лева).

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. няма нарушени условия по договорите за финансиране.

24. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Търговски задължения, в т.ч.:		
Задължения към чуждестранни доставчици	5 699	5 017
Задължения към местни доставчици	1 705	3 167
Търговски задължения към свързани лица (пояснение 35)	190	435
Финансови пасиви	**7 594**	**8 619**
Задължения за дивиденти (пояснение 35)	326	563
Данък добавена стойност	1 030	630
Пасиви по договори с клиенти	361	787
Получени аванси за продажба на нетекущи активи	3 701	-
Данък върху доходите на физическите лица	77	69
Други данъци	48	65
Задължения за застраховки	89	73
Други задължения	597	581
Нефинансови пасиви	**6 229**	**2 768**
Общо търговски и други задължения	**13 823**	**11 387**
Без нетекуща част:		
Други задължения	(1)	(209)
	(1)	**(209)**
Текущи търговски и други задължения	**13 822**	**11 178**

Пасиви по договори с клиенти

Пасивите по договори с клиенти представляват задължения към клиенти по получени аванси. Получените аванси от клиенти представляват предплатени суми от страна на клиенти, които ще бъдат прихванати от дължимите суми по договорите след завършването на тяхното изпълнение.

Измененията в салдото на пасивите по договори с клиенти включват следното:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Получени аванси от клиенти в началото на годината	**787**	**662**
Прихванати получени аванси от клиенти	(1 256)	(8 027)
Нови получени аванси от клиенти	830	8 152
Получени аванси от клиенти в края на годината	**361**	**787**

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Информация относно експозицията на Групата към ликвиден и валутен риск, свързани с търговските и други задължения, е представена в пояснение 40.

25. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Продажби на готова продукция	83 050	98 006
Продажби на стоки и материали	47 378	41 232
Продажби на услуги и други	106	232
Общо приходи от договори с клиенти	**130 534**	**139 470**
В т.ч.:		
Приходи от продажба към определен момент	130 428	139 238
Приходи от продажба с течение на времето	106	232

Приходите от продажба на готова продукция включват приходи от продажба на следните групи продукти:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Продажби на готови храни за птици	52 018	51 523
Продажби на готови храни за преживни животни	19 835	26 588
Продажби на готови храни за свине	8 426	17 803
Продажби на готови храни за други животни	2 771	2 092
Общо приходи от продажби на готова продукция	**83 050**	**98 006**

Приходите от продажба на стоки и материали включват приходи от продажба на следните видове стоки:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Продажби на соев шрот	34 825	21 889
Продажби на аминокиселини	5 594	10 958
Продажби на минерали	1 823	2 213
Продажби на протеини с растителен произход	1 318	1 607
Продажби на зърно	61	1 212
Продажби на витамини	355	893
Продажби на протеини с животински произход	617	300
Продажби на други суровини и стоки	2 785	2 160
Общо приходи от продажби на стоки и материали	**47 378**	**41 232**

Разпределението на приходите от продажби на продукция, стоки и услуги по държави е както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Продажби в България	81 531	74 406
Продажби в Румъния	48 223	63 723
Продажби в други държави	780	1 341
Общо приходи от договори с клиенти	**130 534**	**139 470**

26. ПРИХОДИ ОТ ФИНАНСИРАНЕ

Приходите от финансиране включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Приходи от финансиране на нетекущи активи	88	106
Приходи от други финансирания	42	815
Общо приходи от финансиране	**130**	**921**

Приходите от финансиране на нетекущи активи са по договори, описани в пояснение 23.

Приходите от други финансирания включват компенсация за консумирана през 2023 г. и 2022 г. ел. енергия съгласно Решение № 15 от 20 януари 2022 г. на Министерския съвет.

27. ДРУГИ ПРИХОДИ И ПЕЧАЛБИ

Другите приходи на Групата включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетни печалби от оценка по справедлива стойност на форуърдни договори	765	1 287
Приходи от излишъци на материални запаси	198	306
Печалби от продажба на нетекущи активи (пояснение 37)	-	11
Приходи от обезщетение за унищожени животни	-	1 629
Други приходи	721	590
Общо други приходи и печалби	**1 684**	**3 823**

28. СЕБЕСТОЙНОСТ НА ПРОДАЖБИТЕ

Себестойност на продажбите включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Отчетна стойност на продадените стоки	(43 550)	(37 052)
Разходи за суровини за производство на готова продукция (вкл. изменение на запасите от продукция)	(62 115)	(78 008)
Заплати и социални осигуровки	(3 306)	(3 056)
Материали и консумативи	(2 882)	(4 070)
Амортизация на нефинансови активи	(1 225)	(1 167)
Други разходи	(683)	(638)
Общо себестойност на продажбите	**(113 761)**	**(123 991)**

29. РАЗХОДИ ПО ПРОДАЖБИТЕ

Разходите по продажби включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Заплати и социални осигуровки	(2 545)	(2 183)
Транспортни и куриерски услуги	(2 500)	(2 448)
Поддръжка автомобили	(1 883)	(2 296)
Амортизация на нефинансови активи	(355)	(290)
Наеми	(96)	(85)
Застраховки	(225)	(265)
Складови разходи	(124)	(135)
Юридически услуги	(119)	(47)
Липси, фири, брак на материални запаси	(113)	(167)
Телефони и пощенски разходи	(16)	(12)
Други	(871)	(1 034)
Общо разходи по продажбите	**(8 847)**	**(8 962)**

30. АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

Административните разходи включват:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Заплати и социални осигуровки	(2 563)	(2 436)
Амортизация на нефинансови активи	(429)	(511)
Поддръжка коли	(94)	(93)
Разходи за ИТ услуги	(222)	(101)
Наем	(54)	(60)
Консултантски услуги	(81)	(67)
Охрана	(9)	(12)
Телефони и пощенски разходи	(39)	(35)
Застраховки	(48)	(53)
Командировъчни	(24)	(10)
Други	(443)	(439)
Общо административни разходи	**(4 006)**	**(3 817)**

31. ДРУГИ РАЗХОДИ И ЗАГУБИ

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Нетни загуби от оценка по справедлива стойност на форуърдни договори	(1 240)	(587)
Загуби от продажба на нетекущи активи (пояснение 37)	(1 167)	-
Общо други разходи и загуби	**(2 407)**	**(587)**

32. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Финансовите приходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Финансови приходи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата		
Приходи от лихви – други	18	5
Общо приходи от лихви по финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	**18**	**5**
Положителни разлики от промяна на валутните курсове	558	1 565
Други финансови приходи	30	13
Общо финансови приходи	**606**	**1 583**

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Финансови разходи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата		
Разходи по получени заеми, отчитани по амортизирана стойност		
Разходи за лихви по заеми	(177)	(270)
Разходи за лихви по финансов лизинг	(98)	(33)
Разходи за лихви по факторинг	(113)	(64)
Разходи за лихви по планове за дефинирани доходи (пояснение 20.2)	(5)	(2)
Разходи за лихви – други	(1)	(16)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	**(394)**	**(385)**
Отрицателни разлики от промяна на валутните курсове	(895)	(984)
Банкови такси и комисионни	(37)	(126)
Такси по факторинг	(36)	(65)
Такси по инкасо услуги	-	-
Други финансови разходи	(193)	(116)
Общо финансови разходи	**(1 555)**	**(1 676)**

33. РАЗХОДИ ЗА ДАНЪЦИ ВЪРХУ ДОХОДИТЕ

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % и Румъния в размер на 16 % (2022 г.: 10 % и 16 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Печалба преди данъчно облагане	2 207	5 963
Очакван разход за данъци върху дохода	**(487)**	**(713)**
Данъчен ефект от:		
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели	(318)	(236)
Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане	273	373
Приспадната данъчна загуба	-	-
Печалби от източник в чужбина	-	6
Други изменения	55	-
Общо текущ разход за данъци върху дохода	**(477)**	**(570)**
Отсрочени данъчни приходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	12	(46)
Общо разходи за данъци върху дохода	**(465)**	**(616)**

Пояснение 11 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

34. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързаните лица на Групата включват собственика, други свързани лица под общ контрол, ключов управленски персонал и други описани по-долу.

Транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

34.1. СДЕЛКИ С ЕДНОЛИЧНИЯ СОБСТВЕНИК НА КАПИТАЛА

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Разпределени дивиденти	1 000	650

През 2023 г. Дружеството майка е разпределило на своя едноличен собственик дивиденти в размер на 1 000 хил. лева (2022 г.: 650 хил. лева), върху която е удържан и внесен данък при източника в размер на 50 хил. лева (2022 г.: 33 хил. лева). Тази сума представлява плащане в размер на 2 000 лева на акция (2022 г.: 1 300 лева на акция).

34.2. СДЕЛКИ С ДРУГИ СВЪРЗАНИ ЛИЦА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Продажби		
Продажба на стоки и продукция	3 275	4 129
Продажба на услуги	7	30
Покупки		
Покупки на стоки и продукция	1 982	2 399
Покупки на услуги	105	60

34.3. СДЕЛКИ С КЛЮЧОВ УПРАВЛЕНСКИ ПЕРСОНАЛ

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на Съвета на директорите на Дружеството майка. Групата е начислила заплати и други възнаграждения на изпълнителния директор и ключовия ръководен персонал за 2023 г. в общ размер съответно на 446 хил. лева (2022 г.: 446 хил. лева) и разход за осигуровки в размер на 21 хил. лева (2022 г.: 21 хил. лева).

Групата не осигурява частен пенсионен план за служителите си и не изплаща възнаграждения под формата на акции.

35. РАЗЧЕТИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА В КРАЯ НА ГОДИНАТА

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Текущи вземания		
Търговски вземания от други свързани лица под общ контрол	154	205
Общо текущи вземания от свързани лица	**154**	**205**
Общо вземания от свързани лица	**154**	**205**
Текущи задължения		
Търговски задължения към други свързани лица под общ контрол	190	435
Други задължения към едноличния собственик на капитала	326	563
Общо текущи задължения към свързани лица	**516**	**998**
Общо задължения към свързани лица	**516**	**998**

Всички салда със свързани лица са необезпечени и са с краткосрочен характер – дължими в рамките на следващия отчетен период.

Няма признати загуби от обезценки по отношение на вземанията от свързани лица.

36. БЕЗНАЛИЧНИ СДЕЛКИ

Основните безналични сделки са тези свързани с придобиването на активи с право на ползване, класифицирани като част от ИМС, чрез лизингови договори. Активите, придобити по този начин се изключват от инвестиционната дейност в консолидирания отчет за паричните потоци, а паричните плащания по договорите се представят като парични плащания от финансова дейност.

През текущия отчетен период Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в консолидирания отчет за паричните потоци:

- Групата е придобила по договори за лизинг активи на обща стойност 1 050 хил. лева (2022 г.: 765 хил. лева).

37. ПЕЧАЛБИ/(ЗАГУБИ) ОТ ПРОДАЖБА НА НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

	ГОДИНА, ЗАВЪРШИЛА НА 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Приходи от продажба	236	126
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(1 403)	(115)
Печалби/(Загуби) от продажба на нетекущи активи	**(1 167)**	**11**

38. УСЛОВНИ АКТИВИ И УСЛОВНИ ПАСИВИ

През годината няма предявени гаранционни, правни или други искове към Групата с изключение на посоченото по-долу.

Правни искове
Към 31 декември 2023 г. Групата не е ответник по търговски съдебни дела със значим материален интерес, с изключение на търговско дело с предявен иск за неустойка за неизпълнение на задължение по договор за покупко-продажба на акции на СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД. Искът е частичен и е в размер на 250 хил. лева. Делото е решено на първа инстанция в полза на Дружеството майка през месец май 2024 г. (виж пояснение 43). Дали ще се дължи обезщетение, неговият конкретен размер и сроковете за изплащането му ще се определят в процеса на делото. Ръководството не очаква Групата да претърпи значителни загуби при горепосоченото дело или други евентуални бъдещи съдебни искове и претенции, насочени срещу него.

Данъчни условни задължения
През 2023 г. и 2022 г. дружествата от Групата не са били обект на проверки от органите на данъчната администрация, включително и отношение на корпоративни подоходни данъци. Органите на данъчната администрация могат да извършат по всяко време ревизия на дружествата от Групата в рамките на 5 години след края на финансовата година, в която съответния данък е станал дължим, и могат да наложат допълнителни данъчни задължения и глоби съобразно интерпретирането на данъчното законодателство.

Последните данъчни проверки на Дружеството майка са извършени от данъчната администрация, както следва:

- Корпоративен данък – до 31 декември 2013 г.;
- ДДС – до 31 декември 2013 г.;
- Данък върху доходите на физическите лица – до 31 декември 2013 г.; и
- Социално осигуряване – до 31 декември 2013 г.

Ръководството на Групата няма информация за каквито и да е обстоятелства, които могат да доведат до потенциални ефективни допълнителни данъчни задължения в значителен размер. В тази връзка, ръководството на Групата не счита, че съществуват съществени рискове в резултат на динамичната фискална и регулаторна среда в България и Румъния, които биха наложили корекции в консолидирания финансов отчет за годината, приключваща на 31 декември 2023 г.

39. КАТЕГОРИИ И КОМПЕНСИРАНЕ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ И ПАСИВИ

39.1. КАТЕГОРИИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ И ПАСИВИ

Признатите финансови инструменти в консолидирания отчет за финансово състояние („КОФС") са както следва:

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.

Финансови активи	**Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност**	**Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата**	**Общо финансови активи**
Търговски вземания (пояснение 13)	10 662	-	**10 662**
Други финансови активи по амортизирана стойност (пояснение 14)	-	-	-
Деривативни финансови инструменти (пояснение 16)	-	592	**592**
Пари и парични еквиваленти (пояснение 17)	-	4 629	**4 629**
Общо финансови активи в КОФС	**10 662**	**5 221**	**15 883**

Финансови пасиви	**Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност**	**Други финансови пасиви**	**Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата**	**Общо финансови активи**
Получени заеми (пояснение 21)	3 836	-	-	**3 836**
Пасиви по лизингови договори (пояснение 9.1)	-	2 000	-	**2 000**
Търговски и други задължения (пояснение 24)	7 594	-	-	**7 594**
Деривативни финансови инструменти (пояснение 16)	-	-	26	**26**
Общо финансови пасиви в КОФС	**11 430**	**2 000**	**26**	**13 456**

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.

Финансови активи	**Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност**	**Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата**	**Общо финансови активи**
Търговски вземания (пояснение 13)	12 081	-	**12 081**
Други финансови активи по амортизирана стойност (пояснение 14)	-	-	**-**
Деривативни финансови инструменти (пояснение 16)	-	1 213	**1 213**
Пари и парични еквиваленти (пояснение 17)	-	800	**800**
Общо финансови активи в КОФС	**12 081**	**2 013**	**14 094**

Финансови пасиви	**Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност**	**Други финансови пасиви**	**Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата**	**Общо финансови активи**
Получени заеми (пояснение 21)	15 429	-	-	**15 429**
Пасиви по лизингови договори (пояснение 9.1)	-	1 652	-	**1 652**
Търговски и други задължения (пояснение 24)	8 619	-	-	**8 619**
Деривативни финансови инструменти (пояснение 16)	-	-	173	**173**
Общо финансови пасиви в КОФС	**24 048**	**1 652**	**173**	**25 873**

Информация относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти е посочена в пояснение 4.14. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности на финансови активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност, са описани в пояснение 4.14. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 40.

39.2. КОМПЕНСИРАНЕ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ И ПАСИВИ

Групата не компенсира съществени финансови активи и финансови пасиви в консолидирания отчет за финансово състояние, тъй като няма такива, които да са обхванати от юридически упражняеми компенсаторни споразумения или подобни договорености.

40. РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ФИНАНСОВИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска
Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. Повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата е посочена в пояснение 39.1. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Дружеството майка в сътрудничество със Съвета на директорите. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средно срочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дългосрочна възвращаемост.

Групата не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

40.1. АНАЛИЗ НА ПАЗАРНИЯ РИСК

Вследствие на използването на финансови инструменти, Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Групата.

40.1.1. ВАЛУТЕН РИСК

Групата оперира извън Република България и е изложена на валутен риск предимно по отношение на щатския долар и румънската лея. Валутният риск произтича от бъдещи търговски операции и признати активи и пасиви.

Продажбите и покупките, деноминирани в чуждестранна валута, излагат Групата на валутен риск. Такъв риск възниква основно от промяната във валутния курс на щатския долар, тъй като Групата осъществява покупки и продажби на стоки, деноминирани в щатски долари. Групата не е изложена на риск от транзакции, деноминирани в евро, тъй като към момента курсът на еврото е фиксиран към този на българския лев. Групата търси възможности за намаляване на валутния риск, произхождащ от международните търговски операции чрез сключване на форуърдни договори за покупка на валута.

Основна дейност на Групата е търговия със суровина, която се търгува с борсова цена в USD, което води както до курсови разлики, така и до разлика в маржа за продажбите към клиенти в страната.

Финансовите активи и пасиви, които са деноминирани в чуждестранна валута и са преизчислени в български лева към края на отчетния период, са представени, както следва:

	Излагане на краткосрочен риск		
	USD	**RON**	**CHF**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.			
Финансови активи	1	6 729	-
Финансови пасиви	(1 907)	(1 869)	(528)
Общо излагане на риск	**(1 906)**	**4 860**	**(528)**

	Излагане на краткосрочен риск		
	USD	**RON**	**CHF**
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.			
Финансови активи	4	4 459	-
Финансови пасиви	(1 373)	(2 679)	(646)
Общо излагане на риск	**(1 369)**	**1 780**	**(646)**

Представените по-долу таблици показват чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на валутните курсове на българския лев спрямо следните чуждестранни валути:

- USD +/- 3.48 % (за 2022 г. +/- 6.26 %)
- RON +/- 0.52 % (за 2022 г. +/- 0.00 %)
- CHF +/- 6.34 % (за 2022 г. +/- 5.24 %)

Всички други параметри са приети за константни.

Тези проценти са определени на база на осреднените валутни курсове за последните 12 месеца. Анализът на чувствителността се базира на инвестициите на Групата във финансови инструменти в чуждестранна валута, държани към края на отчетния период, като включва и форуърдните договори в чуждестранна валута, които компенсират ефекти от промени във валутните курсове.

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**Повишение на курса към българския лев**		**Понижение на курса към българския лев**	
	Нетен финансов резултат	**Собствен капитал**	**Нетен финансов резултат**	**Собствен капитал**
USD (+/- 3.48 %)	(66)	(66)	66	66
RON (+/- 0.52 %)	25	25	(25)	(25)
CHF (+/- 6.34 %)	(33)	(33)	33	33

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**Повишение на курса към българския лев**		**Понижение на курса към българския лев**	
	Нетен финансов резултат	**Собствен капитал**	**Нетен финансов резултат**	**Собствен капитал**
USD (+/- 6.26 %)	(86)	(86)	86	86
RON (+/- 0.00 %)	-	-	-	-
CHF (+/- 5.24 %)	(34)	(34)	34	34

Излагането на риск от промени във валутните курсове варира през годината в зависимост от обема на извършените международни сделки. Въпреки това се счита, че представеният по-горе анализ представя степента на излагане на Групата на валутен риск.

40.1.2. ЛИХВЕН РИСК

Лихвеният риск за Групата произтича от получените заеми от банки, които са с договорен плаващ лихвен процент и надбавка, които излагат Групата на лихвен риск от промени на бъдещите парични потоци. През 2023 г. и 2022 г., получените от Групата заеми са деноминирани в евро, лева, долари и румънски леи.

Съгласно договореностите с финансовите институции в случай, че плаващия лихвен процент е отрицателна величина, то при изчислението на приложимия лихвен процент той се приема за нула. Поради отрицателните равнища на тези плаващи лихвени проценти и техните ниски стойности през последните периоди, то Групата е приела опростен подход за изчисление на чувствителността на финансовия резултат от промяната в лихвените равнища.

	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение на лихвения процент с 1 %	намаление на лихвения процент с 1 %	увеличение на лихвения процент с 1 %	намаление на лихвения процент с 1 %
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	(81)	81	(81)	81
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	(158)	158	(158)	158

40.1.3. ДРУГИ ЦЕНОВИ РИСКОВЕ

Групата е изложена на ценови риск по отношение на промените в цените, които се определят от търсенето и предлагането в световен мащаб. Методите за ограничаване на влиянието на този риск са свързани със сключване на договори с клиенти и доставчици с максимално дълъг срок, корекции на продажни цени на стоки и готова продукция на база промените на цените от страна на доставчиците. Групата сключва и форуърдни договори за покупка на суровини и стоки с цел управление на ценовия риск.

40.2. АНАЛИЗ НА КРЕДИТНИЯ РИСК

Кредитният риск произлиза от пари и парични еквиваленти, депозити в банки и други финансови институции, също както и от кредитни експозиции на търговци на едро и дребно, включително неизплатени вземания и договорени стопански операции. За местните клиенти и търговците на едро не е разработена независима оценка и в този случай, от оценката на риска се преценява кредитната надеждност на клиента, вземайки предвид финансовата му позиция, минал опит и други фактори.

Политиката на Групата е насочена към осъществяване на продажби на стоки и услуги на клиенти с подходяща кредитна репутация. В допълнение към това, Групата има сключени застраховки на вземания, която обхваща мести и чуждестранни клиенти. Постепенно покритието на полицата се разширява за определени клиенти в страната и в чужбина, към които Групата е предоставила кредитни лимити. Групата е начислила провизии за обезценка и несъбираемост, където е било необходимо.

Балансовата стойност на следните финансови активи представя в максимална степен кредитния риск, на който Групата е изложена:

Финансови активи	**П.**	**КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ**	
		2023 г.	**2022 г.**
Търговски вземания	13	10 662	12 081
Други финансови активи по амортизирана стойност	14	-	-
Пари и парични еквиваленти	17	4 613	780
Общо финансови активи, които са свързани с кредитен риск		**15 275**	**12 861**

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти, установени индивидуално или на групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка. Към 31 декември 2023 г. Групата не е предоставила финансови активи (2022 г.: 9 019 хил. лева) като обезпечение по банкови заеми, описани в пояснение 21.

Към датата на консолидирания финансов отчет някои от необезценените търговски вземания и други финансови активи по амортизирана стойност са с изтекъл срок на плащане. Възрастовата структура на необезценените търговски вземания е следната:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Непросрочени	7 387	8 552
Просрочени до 30 дни	1 228	2 123
Просрочени между 31 и 90 дни	728	930
Просрочени между 91 и 180 дни	422	222
Просрочени между 181 и 365 дни	897	68
Просрочени над 365 дни	-	186
Общо търговски вземания	**10 662**	**12 081**

Всички вземания са прегледани относно индикации за обезценка и към края на отчетния период е начислена обезценка на търговски и други вземания в размер на 6 976 хил. лева (2022 г.: 7 670 хил. лева).

Кредитният риск или рискът клиентите да не изплатят своите задължения към Групата се контролира чрез одобрение на сроковете на плащане, кредитни лимити и мониторинг. Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

40.3. АНАЛИЗ НА ЛИКВИДНИЯ РИСК

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди – ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план – за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи налични пари, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. недеривативните финансовите пасиви, включително очаквани плащания на лихви, и нетно уреждане дериватвни финансови инструменти имат следните оставащи по договорите падежи, като посочените суми са недисконтираните договорени парични потоци:

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	П.	Текущи до 1 година	Нетекущи От 1 до 5 години
Недеривативни финансови инструменти			
Получени заеми	20	3 836	-
Пасиви по лизингови договори	9.1	788	1 382
Търговски и други задължения	23	11 299	-
Общо недеривативни финансови пасиви		**15 923**	**1 382**
Деривативни финансови инструменти			
Валутни форуърди – държани за търгуване	16	26	-
Общо деривативни финансови пасиви		**26**	**-**
Общо финансови пасиви		**15 949**	**1 382**

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	П.	Текущи до 1 година	Нетекущи От 1 до 5 години
Недеривативни финансови инструменти			
Получени заеми	20	15 278	181
Пасиви по лизингови договори	9.1	533	1 187
Търговски и други задължения	23	8 619	-
Общо недеривативни финансови пасиви		**24 430**	**1 368**
Деривативни финансови инструменти			
Валутни форуърди – държани за търгуване	16	173	-
Общо деривативни финансови пасиви		**173**	**-**
Общо финансови пасиви		**24 603**	**1 368**

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск
При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания на Групата не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до шест месеца.

40.4. ДРУГИ РИСКОВЕ

Военните действия в Украйна оказват влияние върху цените на някои основни суровини, които се използват за производството на фуражи или за продажби. Ръководството прилага различни методи за минимизиране на влиянието на тази промяна върху крайния резултат от дейността на Групата.

41. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

41.1. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност. Тази йерархия се определя въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, както следва:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**Ниво 1**	**Ниво 2**	**Общо**
Финансови активи			
Форуърдни договори за покупка/продажба на суровини (пояснение 16)	-	592	**592**
Парични средства и еквиваленти (пояснение 17)	4 629	-	**4 629**
Общо финансови активи	**4 629**	**592**	**5 221**
Финансови пасиви			
Валутни форуърдни договори (пояснение 16)	-	(26)	**(26)**
Общо финансови пасиви	**-**	**(26)**	**(26)**
Нетна справедлива стойност	**4 629**	**566**	**5 195**

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**Ниво 1**	**Ниво 2**	**Общо**
Финансови активи			
Форуърдни договори за покупка/продажба на суровини (пояснение 16)	-	1 213	**1 213**
Парични средства и еквиваленти (пояснение 17)	800	-	**800**
Общо финансови активи	**800**	**1 213**	**2 013**
Финансови пасиви			
Валутни форуърдни договори (пояснение 16)	-	(173)	**(173)**
Общо финансови пасиви	**-**	**(173)**	**(173)**
Нетна справедлива стойност	**800**	**1 040**	**1 840**

Определяне на справедливата стойност

Когато деривативните финансови инструменти са търгувани на ликвидни извънборсови пазари, Групата използва цените при затваряне на тези пазари към отчетната дата. Деривативните финансови инструменти, с които Групата оперира, не са търгувани на активни пазари. Справедливата стойност на тези договори се определя чрез използването на техники за оценка, като се използват наблюдавани пазарни данни, а именно пазарни валутни курсове и пазарни цени на суровини (ниво 2).

Справедливата цена на паричните средства и еквиваленти съвпада с тяхната номинална стойност.

41.2. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2023 г. и 2022 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**Ниво 3**
Инвестиционни имоти	
Животновъдна ферма, гр. Славяново	-
Общо нефинансови активи	**-**

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**Ниво 3**
Инвестиционни имоти	
Животновъдна ферма, гр. Славяново	500
Общо нефинансови активи	**500**

Справедливата стойност на активите, класифицирани като инвестиционни имоти на Групата към 31 декември 2023 г. и 2022 г. е определена на базата на сключен предварителен договор за покупко-продажба.

Инвестиционните имоти, оценявани по справедлива стойност са класифицирани в ниво 3 от йерархията на справедливата стойност съгласно МСФО 13 „Оценяване по справедлива стойност".

Оценката по справедлива стойност се базира на наблюдавани цени на скорошни пазарни сделки за подобни имоти, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване.

При определяне на стойността на инвестиционните имоти се прилага сравнителния метод при който се изхожда както от цените на сравними имоти, така и от ориентировъчни стойности за имота. Оценката се базира на наблюдавани цени на скорошни пазарни сделки за подобни имоти, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване. Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за земите и сградите на Групата фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

Началното салдо на нефинансовите активи на ниво 3 може да бъде равнено с крайното салдо към отчетната дата, както следва:

	Живот-новъдна ферма
КЪМ 1 ЯНУАРИ 2022 г.	**500**
Печалби или загуби, признати в печалбата или загубата	
Промяна в справедливата стойност на инвестиционен имот	-
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2022 г.	**500**
Печалби или загуби, признати в печалбата или загубата	
Промяна в справедливата стойност на инвестиционен имот	-
Други	
Отписани активи	(500)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2023 г.	**-**

41.3. ОЦЕНЯВАНЕ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ОПОВЕСТЯВАНЕТО

Справедливата стойност за целите на оповестяването на следните финансови инструменти се приема, че е разумно приближение на тяхната балансова стойност:

- текущи търговски вземания;
- текущи други финансови активи по амортизирана стойност;
- текущи получени заеми; и
- текущи търговски и други задължения.

Справедливата стойност на финансови инструменти различни от горните се определя за целите на оповестяването чрез дисконтиране на бъдещите договорени парични потоци с текущия пазарен лихвен процент, който би бил на разположение на Групата за подобни финансови инструменти.

42. ПОЛИТИКА И ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАПИТАЛА

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

При капиталова структура, състояща се от привлечен и собствен капитал:

- Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.
- Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал, представен в консолидирания отчет за финансовото състояние. Нетният дълг включва сумата на всички задължения, заемите, търговските и други задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитала към общото финансиране до нива от 1:0.5 до 1:1.6.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Собствен капитал	25 038	24 335
Капитал	**25 038**	**24 335**
Общ дълг	21 431	30 571
Пари и парични еквиваленти	(4 629)	(800)
Нетен дълг	**16 802**	**29 771**
Съотношение на капитал към нетен дълг	**1:0.67**	**1:1.22**

Съотношението капитал към нетен дълг се увеличава през 2023 г., както поради увеличаването на собствения капитал на Групата, така и поради намалението на нетния дълг.

Съгласно условията на сключения договор за банков заем овърдрафт, Дружеството майка се задължава да поддържа:

- съотношение „Дълг/Собствен капитал“ не повече от 1.5;
- съотношение „Финансов дълг/Печалба преди лихви, данъци и амортизации“, изчислено на консолидирана база, не повече от 8; и
- коефициент на обща ликвидност по-голям от 0.95.

Към края на отчетния период тези изисквания са спазени.

Обобщена информация за показателите на Групата към края на двата отчетни периода е както следва:

	КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ	
	2023 г.	**2022 г.**
Съотношение Дълг/Собствен капитал	0.86	1.26
Съотношение Финансов дълг/Печалба преди лихви, данъци и амортизации	0.74	1.92
Коефициент на обща ликвидност	1.35	1.19

43. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Сделката за активите, държани за продажба, посочени в консолидирания отчет за финансово състояние, (виж пояснение 18) е финализирана на 19 март 2024 г.

С решение от 20 май 2024 г. Софийски градски съд е отхвърлил предявения иск срещу Дружеството майка за неустойка за неизпълнение на задължение по договор за покупко-продажба на акции на СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД (виж пояснение 38).

С решение от 8 август 2024 г. Комисията за финансов надзор отписва дъщерното дружество СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД от регистъра на публичните дружества.

Не са възникнали други коригиращи събития или други значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на оторизирането му за издаване.

44. ОТОРИЗИРАНЕ НА КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Консолидираният финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. (включително сравнителната информация) е оторизиран за издаване от Съвета на директорите на 17 септември 2024 г.

КРАТКА ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА И ПРЕДМЕТ НА ДЕЙНОСТ НА ГРУПАТА

„ВИАНД" („ВИАНД" или „Дружеството майка") е еднолично акционерно дружество, регистрирано по реда на Търговския закон, учредено на 7 септември 1995 г., съгласно българското търговско законодателство.

ВИАНД е учредено като еднолично дружество с ограничена отговорност, регистрирано в гр. София по фирмено дело № 14769/1995 с капитал 5 хил. лева. С решение на Софийски градски съд от април 2003 г. капиталът на Дружеството майка е увеличен на 50 хил. лева, а Дружеството майка е преобразувано в еднолично акционерно дружество с едноличен собственик Иван Трифонов. С решение на Софийски градски съд от май 2003 г. Дружеството майка е преобразувано в акционерно с нов акционер PROVIMI HOLDING B.V. С решение на Софийски градски съд № 7 от 15 декември 2004 г. е увеличен капиталът на ВИАНД АД на 500 хил. лева. През юли 2010 г. Иван Трифонов купува акциите на PROVIMI HOLDING B.V. и отново е преобразувано в еднолично.

Дружеството майка е 100 % собственост на Иван Михайлов Трифонов. Капиталът на Дружеството майка е в размер на 500 хил. лева (петстотин хиляди лева) и е разпределен в 500 броя обикновени поименни акции с право на един глас с номинална стойност 1 000 (хиляда) лева всяка.

Предмет на дейност на Дружеството майка е производство, преработка и реализация на високо-качествен комбиниран фураж за всички видове животни и птици, както и търговия (вътрешна и външна) на суровини от внос и от страната.

През 2018 г. Дружеството майка придобива дъщерно дружество G-A NUTRITIE ANIMALA SRL, което е регистрирано в Румъния. Основна дейност на придобитото дружество е производство на комбинирани фуражи, които основно се продават пакетирани в малки разфасовки. Производството на дъщерното дружество е на територията на в гр. Бакъу, североизточна Румъния. Целта на придобиването на това дружество е да се разширят пазарите на територията на страната и да се навлезе активно в пазара на пакетиран фураж.

През 2019 г. Дружеството майка придобива дъщерно дружество СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД, което е регистрирано в България. Основна дейност на дъщерното дружество е производство и търговия със свинско месо, разплодни и племенни животни, малки прасета и селскостопански животни, месо и месни произведения. Дейността е на територията на с. Николово, обл. Русе. Целта на придобиването на това дружество е да се разшири дейността на дружеството и да се диверсифицират източниците на реализиране на приходи на Групата и едновременно с това да се уреди вземане на ВИАНД. През юли 2019 г. на територията на животновъдния комплекс е констатирано наличието на африканска чума по животните и съгласно заповед на ОДБХ Русе от 20 юли 2019 г. животните са унищожени по хуманен начин и са загробени съгласно инструкциите на ОДБХ. Към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет дъщерното дружество все още не развива активна икономическа дейност.

СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД е публично дружество и независимо, че принципа на придобиване е дълг срещу собственост, акциите са придобити чрез търгови предложения съгласно нормативните и регулаторни изисквания.

Системата на управление на Дружеството майка е едностепенна с тричленен Съвет на директорите („СД").

Към 31 декември 2023 г. и към датата на съставяне на консолидирания финансов отчет, Дружеството майка се представлява и управлява от г-н Иван Трифонов.

В края на отчетния период, Съветът на директорите се състои от следните членове:

- Иван Михайлов Трифонов – Председател;
- Христина Георгиева Маринова – член; и
- Пламена Владова Нусторова – член.

През 2023 г. са начислени възнаграждения на членовете на съвета на директорите в размер на 446 хил. лева (2022 г.: 446 хил. лева). Няма преференциални акции и членовете на СД не са придобили акции при облекчени условия.

ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА – НАЛИЧИЕ НА КЛОНОВЕ

Дружеството майка има четири регистрирани клона, три от които на територията на страната (в с. Борисово, обл. Русе; с. Ситово, обл. Силистра и кв. Врана, обл. София), в които е отделена производствената дейност и търговията с фуражи. Четвъртият клон е регистриран на територията на Република Румъния и извършва само търговска дейност със стоки. Четирите клона не са самостоятелни юридически лица, но водят индивидуално счетоводство. Резултатите от дейността им са отразени както в индивидуалния финансов отчет на ВИАНД, така и в настоящия консолидиран финансов отчет. Резултатите от дейността на клона в Република Румъния се облагат по местното законодателство при спазване условията и на Спогодбата за избягване на двойното данъчно облагане, подписана между двете страни.

ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА ЗА 2023 г.

2023 година беше поредната година на предизвикателства за фурожопроизводството в Европа и в частност България. Тя премина под знака на продължаващите политически кризи и динамична пазарна среда. Геополитическият конфликт наложи силни ограничения в движението на суровини и материали, но земеделските производители също така бяха сериозно засегнати от неблагоприятното влияние на климатичните промени като океански течения, засушавания, наводнения. Успоредно с това животновъдството продължава да намалява капацитета си поради продължаващите епидемии от болести по животните и изискванията за профилактика, както и засилващата се регулация във връзка с поставените цели за намаляване на парниковите ефекти и нитратните емисии. Животновъдството, а съответно и фуражопроизводството, също негативно се повлия и от намаленото потребление на животинските продукти, което беше резултат от високата инфлация на цените на храните и последвалото намаляване на потреблението и промени в консуматорското поведение на крайните клиенти.

Всички тези фактори доведоха до поредния спад в производството на комбинирани фуражи за животни в ЕС 27 през 2023 г., което Европейската федерация на производителите на фуражи (FEFAC) оценява на близо 144.3 млн. тона или 2 % по-малко спрямо 2022 г. Най-засегнатият сектор през 2023 г. също остана свиневъдството, където потреблението на фуражи намаля с над 5 %, като резултат от чумната епидемия, която засегна и двата основни пазара на ВИАНД – България и Румъния. Въпреки засиления внос на птиче месо от Украйна, птицевъдството бе единствения отрасъл от животновъдството, който отбеляза някакъв, макар и минимален, ръст през 2023 г.

Докладите на Министерството на земеделието и храните отчитат трайна тенденция за спад на брутната продукция в животновъдството в страната. Цените на продуктите на отрасъла и производствата като цяло не могат достатъчно гъвкаво да отговорят на движението на суровините, което влошава рентабилността в отрасъла и съответно бизнес мотивацията за оставане в него.

Въпреки трудностите и несигурността в бизнес средата и в двата си основни пазара, през 2023 г. Групата остана вярна на принципа си да работи за устойчивото развитие на животновъдния сектор, като продължи да подкрепя клиентите си. Същевременно започна производството на премикси от Дружеството майка – инвестицията, която бе направена с цел допълнително да се консолидира цикъла на фуражопроизводството и да се диверсифицира продуктовия портфейл на Групата. Продължи и оптимизацията на процесите и се засили контролът над оперативните и финансови разходи, за да запази Групата стабилното си финансово състояние и през 2023 г.

Приходите от основната дейност през 2023 г. намаляват със 6.4 % в сравнение с 2022 г., като достигат 130.5 млн. лева, което се дължи на намаление както в количествата на продадените комбинирани фуражи и стоки и материали, така и на намаление в продажните им цени. През отчетната година основният дял от приходите продължава да се реализира от продажбите на собственото производство, възлизащи на 63.6 % от общия обем на приходите от продажби, което е с 6.6 пункта по-малко в сравнение със същите приходи през 2022 г.

През годината Групата реализира 104 141 тона комбинирани фуражи (2022 г.: 124 649 тона), което е с 20 508 тона (16.5 %) по-малко спрямо реализираното количество през предходната година. Предвид критичното състояние на свиневъдството в България и Румъния, обемът на продажбите на фуража за свине отчита най-голям спад – 52.7 %. Количествата продажби на фуражите за преживни също намалява с 25.4 %. Ръстът в птицевъдството се отрази положително върху продадените през 2023 г. количества фураж за този отрасъл, като увеличението в него е с 1 %, а фуражът за другите животни и риби бележи ръст от 32.5 %.

Фуражопроизводството представлява свързващото звено между земеделието и животновъдството, но няма статут на субсидиран или стратегически отрасъл. В резултат на това дейността на Групата се влияе и от рискове, отнасящи се както за зърнопроизводителите, така и за животновъдите. Въпреки тези обстоятелства, Групата за поредна година постигна положителен оперативен резултат в размер на 3 156 хил. лева (47.9 % спад спрямо този през 2022 г.) и успява да запази оперативния си марж от 2.4 %. Нетният резултат за годината също е положителен в размер на 1 742 хил. лева (67.4 % спад от 2022 г.), с постигната нетна рентабилност от 1.3 %.

Групата регулярно следи и анализира структурата на капитала със специален фокус върху осигуряване на ликвидност. В настоящата несигурна икономическа обстановка и предвид цикличността на зареждането с основни суровини, ръководството на Групата смята за разумно да поддържа високо ниво на ликвидност. В края на 2023 г. разрешените и неусвоени кредитни лимити на Групата са в размер на 14 191 хил. лева и заедно с наличните парични средства в края на годината, осигуряват ликвиден буфер от 18 820 хил. лева.

Както и досега Групата продължава да прилага стриктна политика по отношение одобряването на клиенти и кредитни лимити за тях, които съответно са обвързани и с периода на кредитиране, който може да бъде отпуснато. В тази политика до голяма степен Групата разчита и на търговското застраховане като допълнително обезпечение при работата с клиентите на отложено плащане. В нестабилната икономическа обстановка застрахователите също прилагат предпазлив подход към пазара и в доста от случаите Групата не получава необходимите застрахователни лимити.

В допълнение част от българските и румънски клиенти не получиха в срок или изцяло необходимото им финансиране, субсидии, плащания и държавни компенсации в случаите на унищожаване на заболели животни, което доведе до изчакване, забавяне или насочване на част от оборотното им финансиране за покриване на неотложните оперативни нужди. Вследствие на тези фактори клиентите допускат просрочия при изплащане на задълженията си към Групата, което съответно се налага да реагира гъвкаво с цел запазване ликвидността и финансовата си стабилност.

През 2023 г. невъзможността за преминаването на Дунав мост и сухоземната граница с Румъния при гр. Силистра в разумни срокове продължи да бъде основното предизвикателство за работата на Групата на румънския пазар. Значителното намаление на количествените продажби на годишна база се дължат изцяло на практическата недостъпност на произведените фуражи до клиентите в северната ни съседка. В този контекст ръководството продължава да разглежда варианта за разширяване на инвестициите си в Румъния не само в Трансилвания, но и в югоизточния регион, традиционно обслужван от заводите в с. Борисово и с. Ситово.

Инвестициите, направени през 2023 г., възлизат на 3 479 хил. лева, като в основната си част те се отнасят към завършването на процеса по автоматизация на производствените процеси в частта на дозирането – внедряване на система за микро и макро дозиране, както и финализиране на допълнителните разработки на програмните продукти, управляващи процеса. През 2023 г. беше завършена и пусната в експлоатация първата фаза на другия основен инвестиционен проект – производството на премикси, които Групата започна успешно да влага в собственото производство на фуражи и да предлага на свои клиенти като независим продукт. Други значими инвестиции за 2023 г. са свързани с пакетирането, газифицирането и противопожарната сигурност, взимането на проби при доставки на суровини.

За поредна година инвестицията на Групата в румънския фуражен завод в Бакъу дава изключително добри резултати. Компанията присъства стабилно на румънския пазар не само с продуктите на дъщерното дружество с марка EVIALIS, RURAL и REGAL но и с продукти с марката и опаковката на ВИАНД. Реализираните положителни финансови резултати от дъщерното дружество за последните години осигуряват добра възвращаемост на първоначалната инвестиция.

През 2023 г. румънският клон на Дружеството майка реализира съществен ръст на приходите от продажби на суровини в Румъния в размер на 11 392 хил. лева, което представлява над 81 % ръст в сравнение с предходната година (2022: 6 286 хил. лева).

През 2023 г. извънредно общо събрание на акционерите на дъщерното предприятие СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД овласти ръководството да се разпореди с основните активи на свинекомплекса, като бе сключен и предварителен договор с потенциален купувач. Това решение се базираше на мотивиран доклад, според който в този момент предвид състоянието на свинекомплекса и в контекста на пазарната конюнктура, разпореждането с активите би представлявало по-разумната перспектива от финансово-икономически съображения. Предстои разработване на цялостна стратегия за бъдещото развитие на тази инвестиция.

АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ГРУПАТА

ОТЧЕТ ЗА ДОХОДИТЕ	**2023 г.**	**2022 г.**	***Изменение***
	хил. лева	**хил. лева**	***%***
Външни продажби	127 252	135 311	-6.0%
Продажби на свързани лица	3 282	4 159	-21.1%
Общо приходи от договори с клиенти	**130 534**	**139 470**	**-6.4%**
Себестойност на продажбите	(113 761)	(123 991)	-8.3%
Брутна печалба	**16 773**	**15 479**	**8.4%**
Приходи от финансиране	130	921	-85.9%
Други приходи и печалби	1 684	3 823	-56.0%
Загуби от обезценка на финансови активи	(171)	(801)	-78.7%
Разходи по продажби	(8 847)	(8 962)	-1.3%
Административни разходи	(4 006)	(3 817)	5.0%
Други разходи и загуби	(2 407)	(587)	310.1%
Оперативна печалба	**3 156**	**6 056**	**-47.9%**

Реализираните продажби през 2023 г. към трети лица намаляват с 6.0 %, който спад се допълва и от 21.1 %-овия спад в продажби към свързани лица. Брутната печалба през годината обаче бележи растеж от 8.4 %, което се дължи на забавеното намаление на цените на комбинираните фуражи и стоките и материалите в сравнение със спада цените на суровините. Групата нямаше възможност да увеличи продажбите и да капитализира благоприятното развитие на брутната си рентабилност поради гореизложеното състояние на животновъдния сектор през 2023 г., както и ограничената пропускателна способност на транспортните коридори за износ към Румъния.

Оперативната печалба спада с 47.9 %, като около 39 % от негативната разлика при приходите и разходите след брутната печалба се дължи на липсата на обезщетения за унищожени животни (1 629 хил. лева в предходната година), 28 % на увеличената нетна загуба от валутни и стокови деривативи (1 175 хил. лева), 28 % на реализирана загуба от продажба на нетекущи активи (1 167 хил. лева), 19 % на намаление в държавната компенсация за използваната електроенергия, отразено в приходите от финансиране (773 хил. лева), 5 % на увеличението на административните разходи на годишна база (189 хил. лева). Положителен ефект обаче оказват намалението на загубите от обезценка на финансови активи и намалението на разходите по продажби.

АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ГРУПАТА

Резултати от дейността и рентабилност:

	2023 г.	2022 г.
Брутна печалба (в хил. лева)	16 773	15 479
% към продажби	*12.8%*	*11.1%*
Оперативна печалба преди амортизация, финансови и данъчни разходи (в хил. лева)	5 165	8 024
% към продажби	*4.0%*	*5.8%*
Оперативна печалба (в хил. лева)	3 156	6 056
% към продажби	*2.4%*	*4.3%*
Печалба за годината (в хил. лева)	1 742	5 347
% към продажби	*1.3%*	*3.8%*

През 2023 г. увеличението на брутната печалба е в размер на 1 294 хил. лева (8.4 %) спрямо 2022 г. Рентабилността на ниво оперативна печалба преди амортизация, финансови и данъчни разходи намалява с 1.8 пункта – от 5.8 % през 2022 г. до 4.0 % през 2023 г. Най-значително е намалението на нетната рентабилност от 3.8 % през 2022 г. до 1.3 % през 2023 г.

Анализ на ликвидността

Общата ликвидност на Групата е сравнително постоянна през последните две години, което отразява политиката на ръководството да поддържа стабилни нива на покритие от страна на краткосрочните активи спрямо краткосрочните задължения. Тази ликвидност е необходима поради цикличността в изходящите паричните потоци на Групата. Новата реколта на основните суровини – пшеница и царевица, се търгува през втората половина на годината, когато тя се складира в заводите, за да обезпечи производството до следващата реколта, но и да гарантира наличност на суровини през зимните месеци, когато пътната обстановка може да възпрепятства доставката до заводите. Това обяснява и наличността на голямо количество материални запаси в края на всяка отчетна година, което съответно се отразява и в ниската бърза ликвидност на Групата.

Коефициенти на ликвидност на Групата за 2023 г. и 2022 г.:

	2023 г.	2022 г.
Обща ликвидност	1.36	1.20
Бърза ликвидност	0.89	0.54

- **По отношение на текущите активи:**
  - Наличните парични средства са 4 629 хил. лева (2022 г.: 800 хил. лева) с основен източник постъпления от клиенти или факторинг авансиране;
  - Търговските и други вземания, включително и от свързани лица, към края на 2023 г. са в размер на 10 662 хил. лева и са с 1 419 хил. лева по-малко в сравнение с предходната година, когато са били 12 081 хил. лева;
  - Материалните запаси са в размер на 9 208 хил. лева и са с 9 370 хил. лева по-малко в сравнение с предходната година, когато са били 18 578 хил. лева. Намалението се дължи на по-малки складови наличности и намалените цени на суровините и материалите за производство на фураж.

- **По отношение на текущите пасиви:**
  - В текущите търговски и други задължения в размер на 13 822 хил. лева (2022 г.: 11 178 хил. лева) са отразени задълженията към доставчици, аванси от клиенти и аванси за продажба на нетекущи активи в размер на 11 656 хил. лева (2022 г.: 9 406 хил. лева), данъчни задължения на стойност 1 155 хил. лева (2022 г.: 764 хил. лева) и други задължения в размер на 1 011 хил. лева (2022 г.: 1 008 хил. лева);
  - Краткосрочните заеми са в размер на 3 836 хил. лева и са с 11 432 хил. лева по-малко в сравнение с предходната година, когато са били 15 268 хил. лева.

Анализ на капиталовите ресурси

Към 31 декември 2023 г. основният капитал на Дружеството майка е 500 хил. лева, разпределен в 500 броя обикновени поименни акции с право на един глас с номинална стойност хиляда лева всяка. През 2023 г. няма промяна на основния капитал спрямо 2022 г.

Валутен риск

През 2023 г. Групата е реализирала нетни загуби от промяна на валутните курсове в размер на 337 хил. лева (2022 г.: нетни печалби от промяна на валутните курсове в размер на 581 хил. лева). Просрочията при плащането в леи от страна на някои румънски клиенти ограничи възможността на Групата да прилага финансовите инструменти с цел хеджиране на валутния риск. Вътрешнофирмените разчети между централата на Дружеството майка и клона в Румъния, също водят до отчитане на курсови разлики.

Групата търгува и с борсови стоки (например, соев шрот), които се договарят и плащат в USD. Тъй като Групата няма постъпления в щатски долари, тя закупува необходимите му доларови средства, като тези сделки също са обект на валутен риск. Необходимо е системно прилагане на финансови инструменти с цел ограничаване на негативното влияние на колебанията във валутата.

Ръководството на Групата полага усилия за ограничаване влиянието на курсовите разлики върху бизнеса, но поради недостатъчен кредитен лимит и липса на свободни парични средства, не винаги могат да се ограничат тези загуби. Групата използва валутни форуърди с цел управление на валутния риск, но пред ръководството продължава да стои задачата за неговото оптимизиране.

Кредитен риск

Финансовите активи, които потенциално излагат Групата на кредитен риск, са предимно вземания по продажби. Рискът клиентите да не изплатят своите задължения към Групата се контролира чрез предварително проучване на кредитната репутация и платежоспособността на клиентите, одобрение на сроковете за плащане, кредитни лимити и ежедневен мониторинг. Като допълнително средство за намаляването на кредитния риск Групата използва търговско застраховане на вземанията от клиенти с установени международни и български застрахователни компании.

Лихвен риск

Групата е изложена на лихвен риск във връзка с плаващия елемент от лихвения процент по заемите, лизинговото финансиране и факторинга, които ползва. През изминалата година стойността на плаващата референтна лихва по всички заеми на Групата беше отрицателна или ниска и не се отрази съществено върху лихвените плащания. Въпреки това при промяна на референтните лихви рискът може да нарасне, поради което се проучва въпросът за застраховки от този риск, предлагани от някои банки.

Групата има следните сключени договори за банкови и търговски заеми:

- банков заем (овърдрафт) с лимит в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 10 000 хил. лева), усвоим в български лева, гарантиран с договор за залог на вземания, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема, поръчителство от едноличния собственик на капитала в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 10 000 хил. лева), залог на положително салдо на настоящи и бъдещи сметки, залог на машини, съоръжения и оборудване. Договорът за заем е с падеж 30 ноември 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия овърдрафт към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 7 110 хил. лева);
- банков заем (овърдрафт) за оборотни средства с лимит в размер на 7 500 хил. леи (2022 г.: 5 000 хил. леи), гарантиран със залог на вземания и материални запаси. Заемът е със срок на погасяване 31 август 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 890 хил. лева);
- банков заем за оборотни средства с лимит в размер на 6 000 хил. лева (2022 г.: 6 000 хил. лева), гарантиран със залог на стоки, залог на машини, съоръжения и оборудване, ипотека силозно стопанство, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема и поръчителство от едноличния собственик на капитала. Заемът е със срок на погасяване 31 август 2024 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Усвоената и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. възлиза на 3 300 хил. лева (2022 г.: 6 000 хил. лева);
- банков заем за оборотни средства с лимит в размер на 4 000 хил. лева (2022 г.: 4 000 хил. лева), гарантиран със залог на материални запаси, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема и поръчителство от едноличния собственик на капитала. Заемът е със срок на погасяване 30 август 2025 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Няма усвоена и дължима част от банковия заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. (2022 г.: няма);
- инвестиционен банков заем за покупка на дялове в дъщерно дружество с лимит в размер на 1 100 хил. евро, гарантиран със залог на машини, съоръжения и оборудване, залог на настоящи и бъдещи вземания към банката за наличностите по открити банкови сметки, договор за поръчителство, покриващи минимум 120 % от усвоената част на заема. Заемът е със срок на погасяване 25 октомври 2025 г. и договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Заемът е погасен през 2023 г. съответно няма усвоена и дължима част от инвестиционния банков заем към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 403 хил. лева);
- търговски заем за оборотни средства с падеж 31 март 2024 г., без обезпечение и договорен фиксиран лихвен процент. Усвоената и дължима част от търговския заем за оборотни средства към 31 декември 2023 г. възлиза на 528 хил. лева (2022 г.: 646 хил. лева); и
- получен кредит от ДФ "Земеделие" за изхранване на наличното поголовие в размер на 336 хил. лева, гарантиран с ипотека върху собствени недвижими имоти. Заемът е бил със срок на погасяване 21 ноември 2023 г., с договорен пазарен плаващ лихвен процент плюс надбавка. Заемът е погасен през 2023 г. съответно няма усвоена и дължима част от заема към 31 декември 2023 г. (2022 г.: 336 хил. лева).

Общият размер на начислените и платени лихви по заеми за 2023 г. е 177 хил. лева (2022 г.: 270 хил. лева).

През отчетната 2023 г. Групата е използвала и финансиране от факторинг.

Други рискове

Военните действия в Украйна оказват влияние върху цените на някои основни суровини, които се използват за производството на фуражи или за продажби. Ръководството прилага различни инструменти за минимизиране на това негативно влияние върху крайния резултат от дейността на Групата.

ДРУГИ

Групата не извършва действия в областта на научно-изследователската и развойна дейност.

Групата няма придобити собствени акции.

С изключение на едноличния собственик на капитала, останалите членове на Съвета на директорите не притежават акции от капитала на Дружеството майка. През годината няма придобити акции на Дружеството майка от членовете на Съвета на директорите.

Няма сключени договори по чл. 240б от Търговския закон от Съвета на директорите през периода.

Няма ограничения върху правата на членовете на съветите да придобиват акции и облигации на Дружеството майка.

Членовете на Съвета на директорите не участват в управлението на други дружества.

Участието на членовете на Съвета на директорите като съдружници с над 25 на сто в капитала на други дружества е както следва:

- Христина Георгиева Маринова – участие в размер на 50 % от капитала на ВИЖЪН АДВАЙЗЪРС ООД.

ПЕРСПЕКТИВИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

Несигурността в икономическото и геополитическото развитие, влиянието на болестите по животните, климатичните изменения, продължителното покачване на цените на храните и вносът на продукти на птицевъдството от Украйна представляват фундаментални фактори при разглеждането на перспективите за развитие през следващата година. Всички те, включително и специфичните за Групата логистични затруднения поради пропускливостта на румънската граница, са все фактори извън неговия контрол. Въпреки това Групата планира да продължи своето развитие като се фокусира върху основната си дейност, привлече нови клиенти както за вътрешния, така и за външни пазари и разшири присъствието на марката ВИАНД в сегмента на пакетирания фураж.

Добавяне на стойност е основен приоритет на Групата, което то постига с гарантиране на качеството на собственото производство и ексклузивното обслужване на големите клиенти, точността на доставките и изпълнението на заявките в срок, които са единствените фактори от съществено значение за развитието на бизнеса в региона. Затова и през 2024 г. Групата ще продължи да търси варианти и възможности за инвестиции, които ще подпомогнат преодоляването на ограничената пропускливост на граничните пунктове със северната ни съседка.

Успоредно с това през следващата година Групата ще се фокусира върху развитието, промотирането и експлоатация на собствените премикси, което ще даде възможност вертикално да се интегрира и цялостно контролира качеството на собственото производство, както и по-стабилно да се навлезе в новия пазарен сегмент, свързан с предлагането на премиксите на други клиенти. Групата планира да започне също и изграждане на втора фаза от цеха за производство на премикси, като разглежда варианти и за стратегически партньорства за това производство.

Няма съществена промяна в структурата на персонала и броя на работниците и служителите.

СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Сделката за активите, държани за продажба, посочени в консолидирания отчет за финансово състояние, е финализирана на 19 март 2024 г.

С решение от 20 май 2024 г. Софийски градски съд е отхвърлил предявения иск срещу Дружеството за неустойка за неизпълнение на задължение по договор за покупко-продажба на акции на СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД.

С решение от 8 август 2024 г. Комисията за финансов надзор отписва дъщерното дружество СВИНЕКОМПЛЕКС НИКОЛОВО АД от регистъра на публичните дружества.

Не са възникнали други коригиращи събития или други значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване.

ОТГОВОРНОСТИ НА РЪКОВОДСТВОТО

Според българското законодателство ръководството на Групата следва да изготвя консолидиран финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за имущественото и финансовото състояние на Групата към края на годината, както и за получения финансов резултат и промяната в паричните потоци за годината в съответствие с МСФО.

Ръководството потвърждава, че е прилагало последователно адекватна счетоводна политика и че при изготвянето на консолидирания финансов отчет към 31 декември 2023 г. е спазен принципът на предпазливостта при оценката на активите, пасивите, приходите и разходите.

Ръководството също така потвърждава, че се е придържало към действащите счетоводни стандарти, като консолидираните финансови отчети са изготвени на принципа на действащото предприятие.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Иван Трифонов, Изпълнителен директор
София
17 септември 2024 г.

"ВИАНД" ЕАД
СОФИЯ
България

НС КОНСУЛТИНГ ООД
ЕИК 175282408
бул. „България" № 73
вх. А, ет. 2, # 107
София 1404
България

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО ЕДНОЛИЧНИЯ СОБСТВЕНИК НА КАПИТАЛА НА ВИАНД ЕАД

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на консолидирания финансов отчет на ВИАНД ЕАД и неговите дъщерни предприятия („Групата"), състоящ се от консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2023 г. и консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, включително съществена информация за счетоводната политика, представени на стр. 1 – 77.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, консолидираното финансовото състояние на Групата към 31 декември 2023 г. и нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните й парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети за прилагане в Европейския съюз („МСФО").

Основание за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти („МОС"). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет". Ние сме независими от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители („Кодекса на СМСЕС" или „КСМСЕС") заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит („ЗНФО"), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в Република България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, които получихме, са достатъчни и уместни, за да осигурят основание за нашето мнение.

Друга информация

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от информацията, включена в годишния консолидиран доклад за дейността за годината, завършваща на 31 декември 2023 г. („Консолидирания доклад за дейността"), представен на стр. 1 – 9, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да разберем другата информация и разбирайки я да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено отклонение. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено отклонение в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

По наше мнение, консолидираният доклад за дейността съответства на консолидирания финансов отчет за същия отчетен период. В допълнение на това, в резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на Групата и обстановката, в която тя работи, не сме установили случаи на съществено невярно представяне в консолидирания доклад за дейността.

Отговорности на ръководството за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този консолидиран финансов отчет в съответствие с МСФО и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определи, че е необходима, за да даде възможност за изготвянето на финансови отчети, които да не съдържат съществени отклонения, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността й, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени отклонения, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено отклонение, когато такова съществува. Отклоненията могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, ще окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени отклонения в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят основание за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено отклонение, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено отклонение, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.

- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.

- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.

- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя стоящите в основата сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за ръководството, надзора и извършването на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с ръководството, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Мнение

Ние извършихме процедури за проверка на годишните консолидирани доклади на Групата, които се изготвят съгласно изискванията на Глава седма „Годишни доклади" от Закона за счетоводството, състоящи се от:

- консолидиран доклад за дейността, представен на стр. 1 – 9.

По наше мнение:

- консолидираният доклад за дейността е изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания.

Отговорности на ръководството за годишните консолидирани доклади

Ръководството е отговорно за съставянето на годишните консолидирани доклади в съответствие с изискванията на Глава седма „Годишни доклади" от Закона за счетоводството.

Отговорности на одитора за проверката на годишните консолидирани доклади

Нашата отговорност е да изразим мнение относно годишните консолидирани доклади в съответствие с изискванията на чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството.

Съдружникът, отговорен за ангажимента за одит, довел до настоящия доклад на независимия одитор, е Снежанка Калоянова.

ОДИТОРСКО ДРУЖЕСТВО София Рег. № 142 НС КОНСУЛТИНГ ООД

Снежанка Калоянова
Регистриран одитор

Нино Калоянов
Управител

НС КОНСУЛТИНГ ООД
17 септември 2024 г.
София